

Рајендар муга комшије

НЕДЕЉА, 25 ОКТОБАР.

Опет комшија при-
ча:

— Ономад сам био на ручку код свог кума. И док смо ру-
чали његова пудлица стално се препи-
њала на мене и па-
јала. То ми било не-
пријатно, тим више што никада до-
тле није толико пајала на мене. Нај-
зад се, сврши ручак и куца престаде
да кидише на мене. Уграбих прилику
да питам моје мало кумче, домаћинову
ћеркицу, зашто се куца окомила на
мене, и она ми безазлено објаснила:

— Знате, тајир из којег сте јели
био куцин, па је зато пајала...

ПОНЕДЕЉАК, 26 ОКТОБАР.

Био комшија и
прекијуче у суду, па
нам прича шта је
чуо на неком рођи-
шту. Судили неиом
старчићу, па га су-
дија пита:

— Како је то мо-
гуће да не знате име
своje рођене жене? — згражава се су-
дија.

— Па врло просто, господине суди-
јо. Првих десет година звао сам је
увен „душо“. Других десет година звао
сам је: „жено“ а трећих десет година
звао сам је „бабо“, и онда није чудо
што сам јој заборавио име...

УТОРАК, 27 ОКТОБАР.

Прича нам, синоћ,
наш комшија ову
сцену из трамваја:

Кондуктор узео да
упозори једног чи-
чицу на платформи:

— Овде је забра-
њено пушити!

— То кажу и мо-
ји пријатељи! — узврати чичица до-
бродушно и настави да пуши.

— Ви ме, изгледа, не разумете како
треба... Ја кажем да треба да пре-
станете с пушењем.

— То ми и мој лекар стално говори...

Кондуктор изгубно стрпење па се
продера:

— Ја вам забрањујем да пушите!

— Ето, ето — узе да се вајка чичи-
ца — ви као она моја жена... Чим
запалим она ми забрањује.

ОСВЕМУ ИСВАЧЕМУ

ШТА ЈАПАНЦИ ЈЕДУ

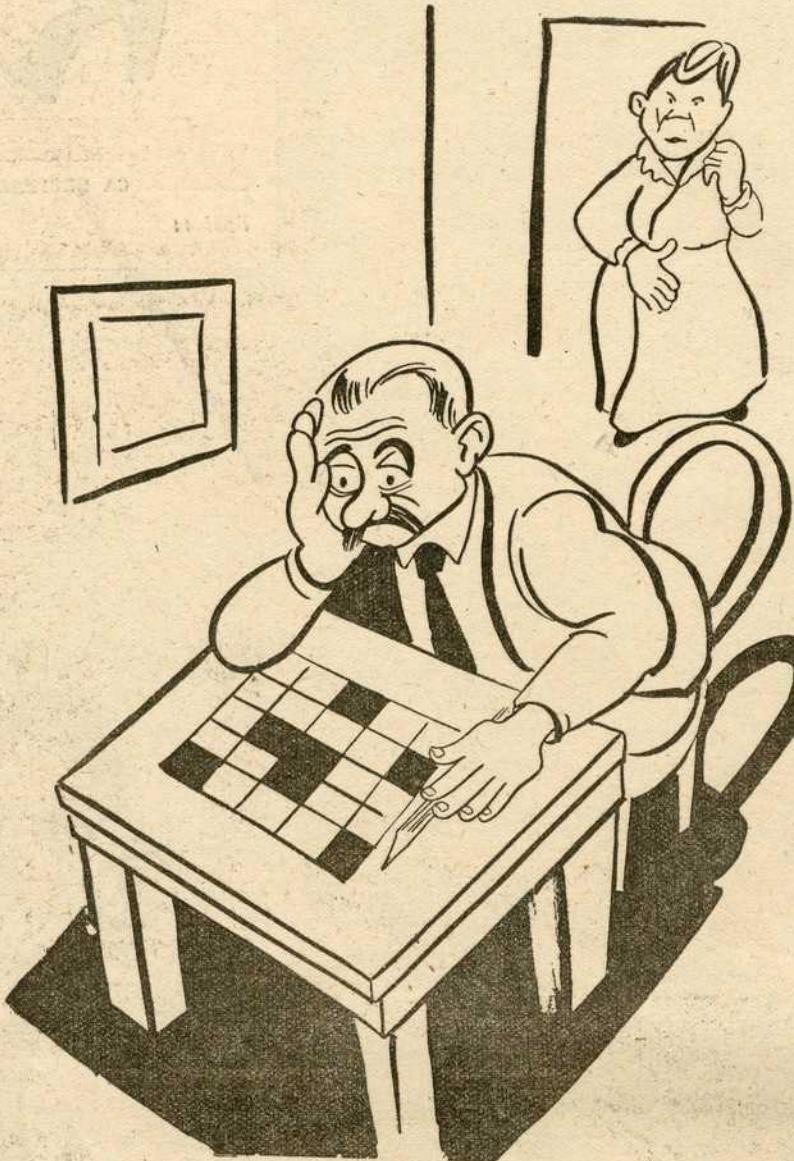
Јапанци су у својим дневним обе-
дима врло штедљиви и скромни.
На Далеком Истоку пиринач сачињава главну исхрану целокупног ста-
новништва. Код њих за ручак пири-
нач је увек главно јело, док је месо и
повре споредно, и сматра се само као
додатак. Ипак, не може се рећи да је
пиринач претежно јапанско јело, јер га
и други источни народи употребљава-
ју у истој мери као и Јапанци.

Као национално јело које само Ја-
панци употребљавају, јесу једна врста
резанца који се зову соба и слични
су италијанским макаронима. За ово
јело постоје у свим већим градовима
ове земље тако звани соба-ресторани,
у којима се, чак и жене могу хранити,
и то без пратње. Ово традиционално
јело изискује велику вештину, јер су
резанци дугачки 60 сантиметара. Нај-
пре се подигну да слободно висе на
једној обично шипци, па се онда спу-
сте у једну шипцу у којој се налази
талог од соје и без скидања стављају
у уста. То мора да се ради пажљи-
вом и бразом.

Од увек је Јапанац волео рибу. У на-
рочитим данима шпаран има своју ве-
лику вредност. Припремање риба скоп-
чано је са перемоњом која је само
њима својствена.

За сиромашније становништво по-
стоје такође у већим градовима „Оден“-
ресторани, који ово национално јело
јевтијо спремају. У друштвима, при
 чају, гости се послужују у врло малим
штољцама, лепо украсеним. Уз чај

Укристени разговори

— Реч са три слова, а једе се пре или после ручка?!

— Ју, црни Мито, зар си заборавио кад те убатиш за онај шверц?

— Ама, то је полициско наређење!
изгубно већ стрпење кондуктер,
а не види да се чичица само прави
пуд...

— Та, какво полициско наређење.
То је она измислила... Куд би се по-
вија мешала у њена посл...

У то трамвај стиже до станице где
је чичица требало да сиће...

ПРОНАЂЕНА јЕ БЕЛА ЖИРАФА

Италијански професор Марели, је-
дан од директора Римског природно-
историјског музеја, који је дуже време-
на боравио у Централној Африци, про-
нашао је тамо читаву једну породицу
белих жирафа. Као доказ да су шето-
ви наводни тачни, професор Марели до-
нео је низ фотографија белих жирафа,
за које до сада нико није знао да по-
стоје.

ДОБИЈАЊЕ ЗЛАТА ИЗ МОРСКЕ ВОДЕ

Члан Јапанског научног института
др. Хироши Сузуки изјавио је на јед-
ној конференцији јапанских научника
да му је пошло за руком да пронађе
начин за добијање магнезиума, злата
и сребра из морске воде. За рационал-
но искоришћавање овог његовог про-
наласка већ је подигнута у Мизакију,
у Јапану, једна велика фабрика. Ова
фабрика у прво време вадиће из мор-
ске воде само магнезиум, а доцније
брон, сребро и злато. Др. Сузуки твр-
ди да сва мора на свету садржи у себи
количину злата у вредности од око 10
милиона јена.

ЧОВЕК КОЈИ СПАВА НА ВОДИ

Два дечака која су се купала у јед-
ном од многобројних финских језера,
спазила су одједном неког човека који је
непомично лежао на води. Дечаци су
мислили да је то леш неког давље-
нине и отрчали су у оближњу полициј-
ску станицу да то пријаве. Неколико
полицијаца пошло је, заједно с лека-
ром, до језера, сви су сели у чамац и
убрзо су пронашли „утопљеника“. Он
је и даље лежао непомично на леђима,

СРЕДА, 28 ОКТОБАР.

Причао сам вам
већ за случај оног
нашег суседа — гре-
шника што месеци-
ма никако није мо-
гао да нађе неко у-
послење. Ономад га
сртнем и питам га
како је, јер видим
да је расположен и звиждуће.

— Хвала на питању госп. комшија,
добро ми сад иде... Никад не идем
пешке и пун сам пунцијат пар...

— Та није могуће! Да нисте насле-
дили неког?

— Не, добио сам место трамвајског
кондуктера...

ЧЕТВРТАК, 29 ОКТОБАР.

— Имам једног
књиговођу — хвали
се наш сусед директор
банке — који је
потпуно оседео у
мојој служби...

— Па шта? — пре-
киде га комшија —
Ја имам једну дан-
тилографију која је у мојој служби
постала прво плава, па затим бринета,
па онда црвенокоса, а од пре неки дан
јој коса боје платина...

ПЕТАК, 30 ОКТОБАР.

Узео, ономад, наш
сусед судија, да кри-
тикује једног свог
новог писара у суду:

— Никако нисам
задовољан с вами
младићу... У свему
сте невероватно спо-
ри. Речите ми, мо-
лим вас, има ли бар нечега у чему сте
брзи?

— Има, господине судија... Бразо
се уморим кад радим...

СУБОТА, 31 ОКТОБАР.

Опет комшијин син-
чић добио у школи
двојку, и то из ве-
ронауке. Код куће,
пошто му извукли
ушки, сав уплакан
причао нам. Наке
питао га професор:
„Шта треба прво да
урадимо да би нам греси били опро-
штени?“ а он одговорио:
— Знам. Прво треба да погрешимо!
М-ћ

а када су му пришли ближе видели
су да дипле. Полицијаџи су овог човека,
који је спавао дубоким сном пливају-
ћи на води, једва пробудили и одвели
на саслушање где је он изјавио да ле-
ти сваког дана оде после ручка на је-
зеро, скиле се, извали на воду и от-
спава неколико сати.

НАЈВИША КУЋА НА СВЕТУ

Највиша кућа на свету јесте једна
кућа од камена која се налази на
5.486 метара висине, на планинском
венцу Хималаје. У овој кући стално
живе четири до пет урођеника који
врше дужност осматрача и царинских
органа. На овој висини ваздух има з
половину мање кисеоника но ваздух
непосредно над морском површином.
Досад је утвђено да су сви урођени-
ци који су живели у овој кући, одно-
сно на такој великој висини, дочекали
врло дубоку старост.

ВОДА ПРОБИЈА ЧЕЛИК

Најновији експерименти су показали
да и дебели блокови челика могу врло
лако и за врло кратко време да се
секу употребом најпростијег и најне-
вероватнијег инструмента: млаза во-
де. Наравно не прости већ необично
силним дајући води брзину од скоро
хиљаду метара у секунди односно
3.600 километара на час.

Главни уредник Мирослав Стевановић (на
путу) * Уредник Мина Димитријевић * За
фотографије Александар Симић * Прат
Ђорђе Лобачев * Уредништво Поеанкаре-
ва ул. бр. 31. Телефон 25-010 * Владисав
Српски издавачко предузеће А.
Д. Јован Тановић * Администрација Де-
чанска 31. Београд. Тел. 24-001-10: штампа
„Штампарија Београд“ А. Д. Дечанска 31.
Тромесечна претплата 55.— дин.

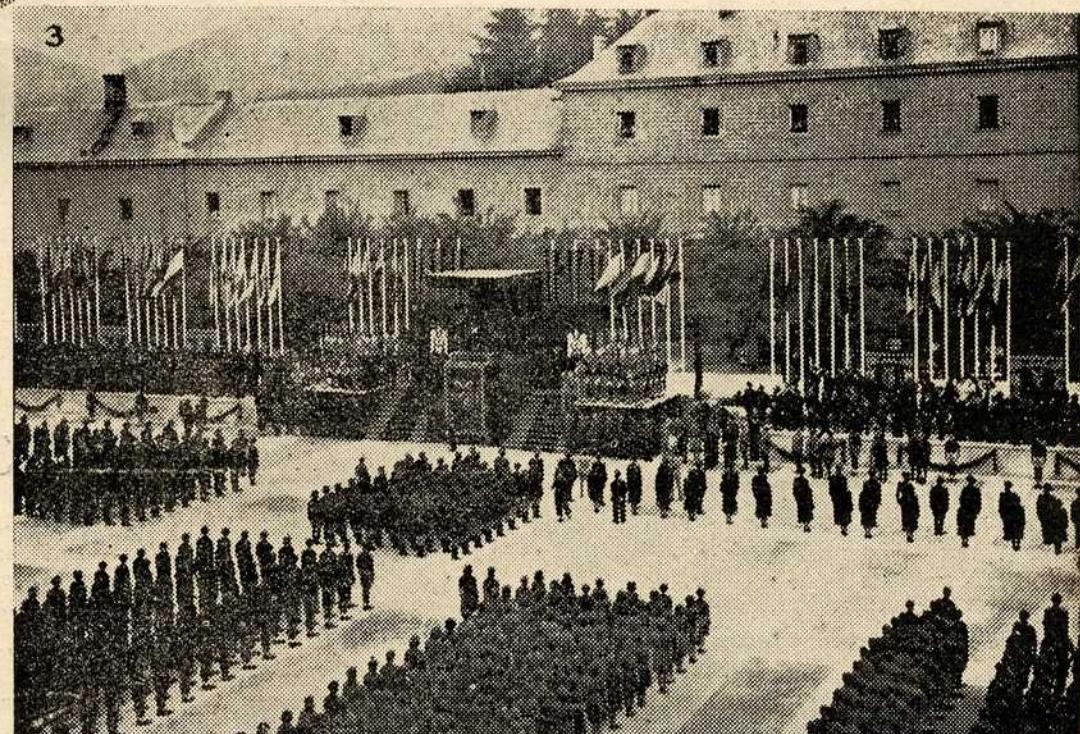
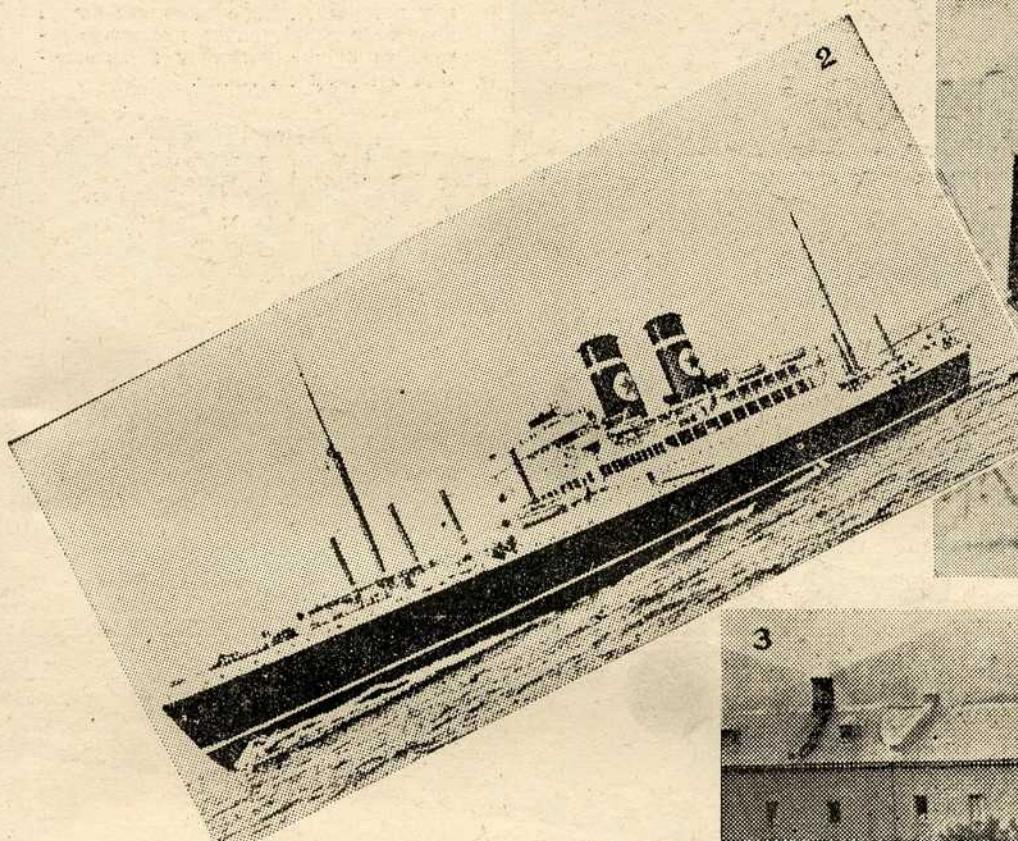
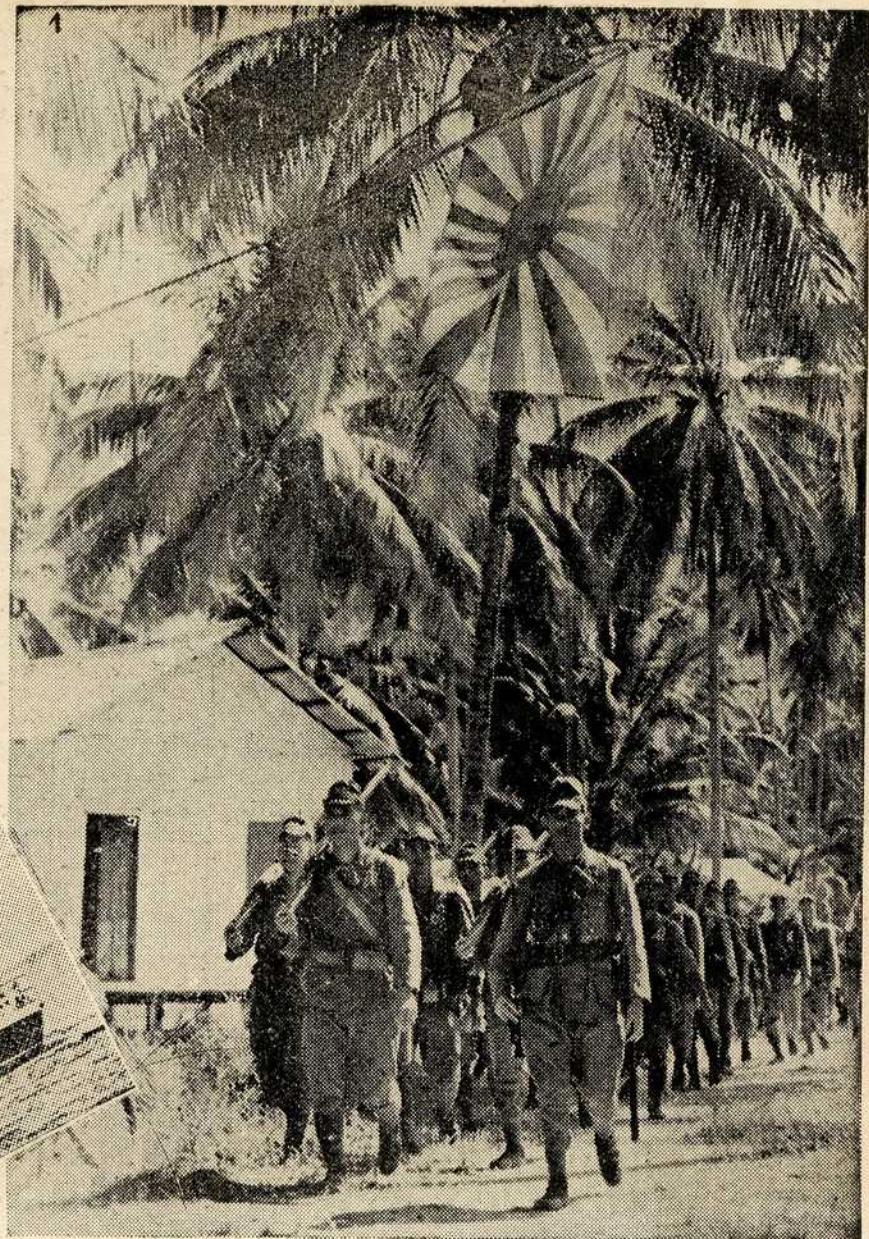
Код Ваје

1 — Јапанске трупе, у свом напредовању у правцу Аустралије, заузеле су острво Натуну, које лежи северозападно од Борнеа. Слика приказује тренутак када искрцане јапанске трупе улазе у једну насељеничку колонију на поменутом острву.

2 — Као што је јављено ванредним саопштењем немачке Врховне команде потопиле су немачке подморнице последњих дана 22 непријатељска пароброва са укупно 141.000 бруто регистарских тона. Међу потопљеним бродовима налази се и велики енглески брод-хладњак „Андалучија Стар“ са великим товаром смрзнутог меса, који је био на путу за Енглеску.

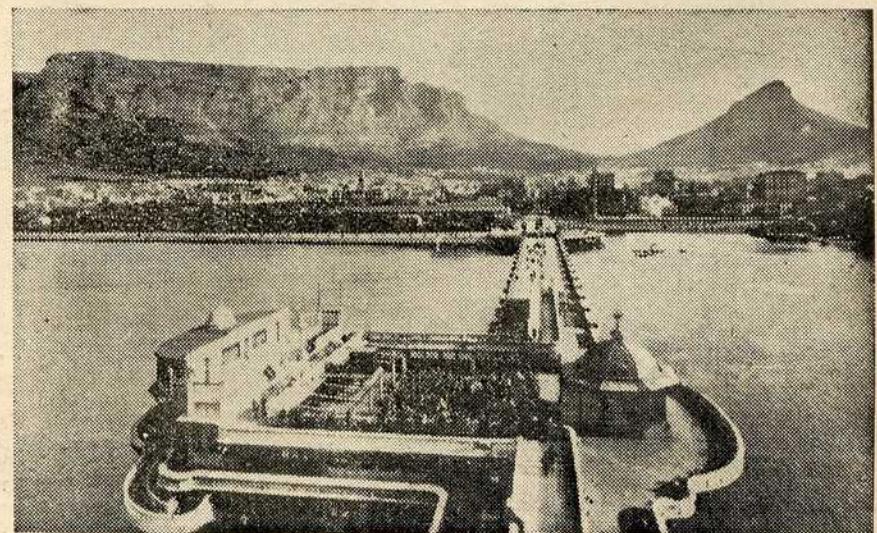
3 — Генерал Франко одржао је пред историским краљевским дворцем Ескоријалом код Мадрида велики говор шпанској омладини организованој у организацији „Фаланга“. Том приликом генерал Франко је нагласио да је на омладини да доврши дело европске обнове.

(Fotos: Beigrader Bildagentur)

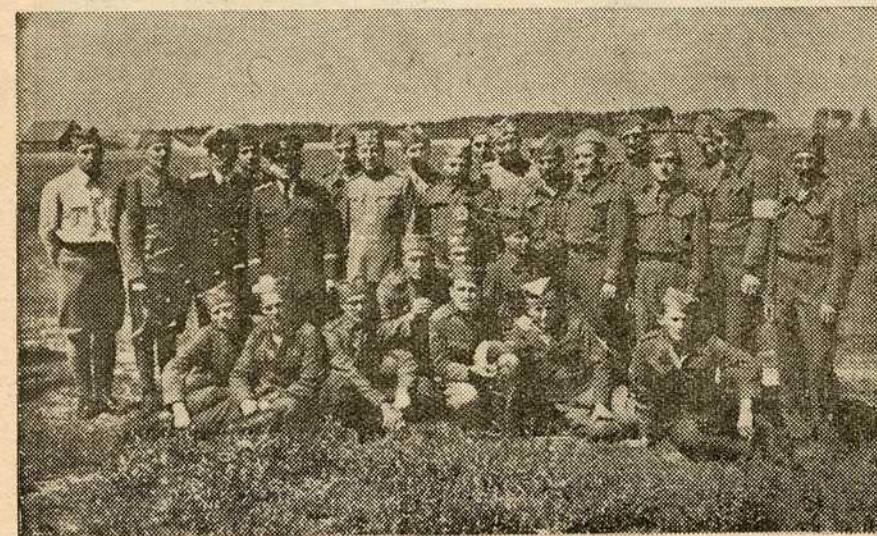
У Бечу је ових дана одржан Европски поштани конгрес, коме су присуствовали претставници 28 европских држава. Конгрес је у име италијанског министра пошта Хост-Вентурија отворио немачки министар пошта Онзоргве,

Деспо — И Јужна Африка доша је, услед дејства подморница Сила осовине, у непосредно ратно подручје. Сликја приказује варош и пристаниште главног града Јужноафричке Уније, Капштат, у чијој близини је потопљено 74.000 тона непријатељског бродовља. У позадини се види карактеристична симулета крајњег изданка афричких планина. То је иједно и најужнији део афричког континента.

Наши заробљеници

Санитетско особље логорске болнице у Сталагу III А.

Једна група наших заробљеника из Сталага II Е на одмору после рада у полу.

»Сахарин бар«

Уметнички живот у нашим заробљеничким логорима у Немачкој, о коме је у нашој штампи у више махова већ писано, узео је широк замах. Наши заробљеници су у почетку приређивали само мање концерте, али доцније су већ одржаване велике уметничке вечери на којима је и позоришина уметност била заступљена. После тога никло је и неколико позоришта.

Позориште „Вегетаријанци“ приказало је велики број успешних претстава, па је чак и изводило Молијеровог „Уображеног болесника“. Заробљеници-уметници нису се зауставили пред препрекама. Проблем женских личности је лако савладан, техничке тешкоће уклоњене. А у последње време основана је музичка и балетско-позоришна трупа под именом „Сахарин бар“.

Наша прва слика приказује једну сцену из успешног балетског вечера који је приредила трупа „Сахарин бар“. На другој слици је сцена из једног позоришног комада који је с великим успехом приказало једно од многобројних позоришта. Врло често позоришта приређују и заједничке уметничке вечери на којима учествују најистакнутији логорски уметници.

Заробљеничко писмо

О, нано моја драга! Ево ти опет пишем,
Иако давно од вас не добих гласа мила...
И док дрхтавом руком немоћно сузе бришем,
Поздрављам тебе, Ружу и чеда своја чила.

Како је бакин Миле? Да ли још тату сања?
Ил' се у пољу игра док ветрић тихи дува?
Моли л' се и сад Богу што изнад густог грања
Велике липе седи и добру децу чува?...

А мала Нада моја? Да ли ходати уме,
Ил' још у дупку стоји, татин анђелак благи?
Како је њена маца, „тигар“ од прне гуме,
Жуто мајмунче »Мика«, њен другар вазда драги?

Да л' моја Ружа спава ил' бди у тамној ноћи,
Док прамен туге прне обвија срце верно?
Ох, чујем, нано, чујем где у немој самоћи
Шапуће тихо речи, за ме молећи смерно...

И Тебе, нано, видим: испред иконе клечиш...
Гушиш се у сузама... плачеш... молиш...
Ти не би хтела тиме да тугу душе спречиш
Но ти се чини да сад још више сина волиш...

Да! Све вас видим, мајко! И поздрав ево пишем
Кроз ове ретке бола за својим родним крајем.
И чини ми се да сад некако лакше дишем,
Одушике срцу своме кроз перо и срце дајем...

Ваљево, октобра 1942.

Гојко Табаковић

На часну реч!

По госпин Созонтије, ономад, у селу, близу Београда. Отишао да набави које пиле, мало сира и које јаје, ако се омапила нека кокошка... Био, као дапас, а већ сутрадан, сабаље, вратио се с празним кофером. У својој наивности и он пошао с уштећвина, да купује за готово, па како пошао тако се и вратио...

Јуче сам га видео па ми се, грешник, вајка:

— Одем ти ја тамо па одмах узео да се распитам како стоје ствари. Имао сам у том селу познаника, неког Веселина, што је још у балканским ратовима био код мене сеиз. Нашао сам Веселина, кад он, весела му мајка, пошто сам му изложио кратко и јасно зашто сам дошао, узе лепо и упути ме у општинску судницу. Вели: „Тамо најћеш код нашег преседника и ћате да веднеш како стоји о пабавкама и лиферијама за господу...“ И, шта ју, потегнем ти ја у судницу. У гајку ме чекао одација, али није да кажеш одација као што су некад биле. Овај одација ме пресече напола чим сам га спазио. Имао на глави шајачу, онда сељачку везену кошуљу, али место антерије имао леп, скоро нов новцијат жакет, неке тегет панталоне а на ногама грао чарапе, оне са стрелицом, и — опанци. Мал те не заборави да поменем да је Вучко (тако се звао одација) имао на рукама одличне, још не изношене рукавице сиве од јеленске коже...

— Кога тражиш, господине? — пре-срео ме одација.

— Па, тражим деловоју или тако неког...

— А, што ће ти?

— Имам приватна посла...

— Е-е! Е, ако је за прифатно ондак има мало подоста да чекнеш... јербо сад је седница...

— Па, добро, да очекнем.

И, сео ја на клупу, извикао дуванску кутију па узео да савијем једну. Реда ради понудим и Веселина кад он:

— Не савијам, вала ти. Пушим само готове. „Мораву“ и тако оне са штембњом...

— Е, богами, извини али немам готове...

— Ма, ништа... Ники ти и не тражи... Ако немам могу ја да те појдим! — то рече Веселин и извуче елегантну табакеру од сребра, пљоснату с иницијалима Т. Л. крдату пуну „Мораве“ и понуди ме...

Уз пушчење и ћаскање, охрабрио се ја да припитам Веселина откуд му она варошка пошиља и где му се дело оно наше лепо народно одело, кад он као из рукава:

— Док се не сврши ова гужва (мислио на рат) решили смо да носимо и износимо господско одело, а оно народно има да стоји за послен.

— Ама, добро, човече, али не одговара то... Видиш тај жакет не пасује уз опанке и уз ту шајачу...

— Море, господине, батала ћорава посла. Много шта шта не пасује, па још се носи... Ја... Главно је да се носи... И да издржи... Да веднеш само нашег преседника, па ћату, па Јеремију кмета... Има шта и да погледаш...

Таман то изустрио Веселин — одација, кад се отворише врата и на њима се појави (О, Господе Свемогући буди ми у помоћ!) нека Анђелија, жена општинског благајника... (Г. Созонтије се код ових речи прекрсти). Имала је на себи розе комбинезон, а испод њега, очигледно неку сукњицу, а преко комбинезона сребрну лисицу, па свилене чарапе, танке и научичасте, а на нози оригиналне лаковане ципеле без капне, и само — мушки.

— Здраво живо госпа Анђелија! — уселикну Веселин.

— Здраво Веселин! Је ја ту мој Алекса, господин благајник.

— Туна је, на седници.

Благајниковица у комбинезону прође гајком као пауница поносно и без куцања, бану у судницу... За собом не затвори добро врата, те видех лепо како одборници посакаше и окунуше да је хвале:

— Бре, Анђелија алал ти вера... Знаш кака си... Ка' лутка. Јес очију ми... Ка да си изрезана из базара... Паз само каква ти та седа матча па те ципеле...

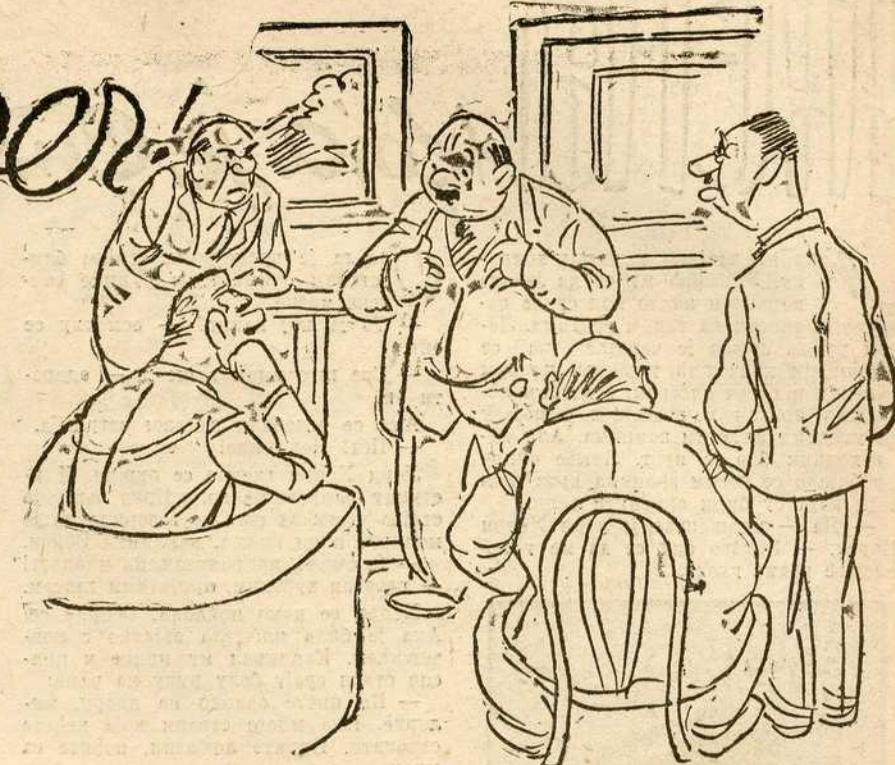
А, људи што су јој то говорили нису да кажете били они сеоски већници — домаћини... Јок брате. И они као онај Веселин, Један је био у оригиналном фраку, с реповима до земље. Имао је панталоне на шрафте, опанке, тврду крагну и пластрон светлу кравату. До њега други, имао је комплетно тенис одело. Бели капут без јакне, беле панталоне, беле тенис ципеле а на глави шубару с оним неизбежним врхом... Трећи је достојанствено гладио руком дугачки реденигод са свиленим реверима, а имао чакшире сеоске од сукна и чизме, модерног кроја. Четврти, веровао или не имао на себи грао полуцилиндер, грао жакет, дрогле пребаче и у кожној футроли, преко рамена, и сасвим светле панталоне. И он рукавице, које су биле беле...

— Шта је ово? — запитао сам забележакнут Веселина. И, мора да сам доиста био много забележакнут, кад ми Веселин чисто осорно рече:

— Шта, шта је! Ништа. Варош у село. Јакако. Данаске је седница па смо се изоблачили у званично... Имамо вала Богу, па што да не...

— Ама, лепо, Веселин, имате, али како, и откуд вам и зар је то прилично...

— А што да није прилично... Украли нисмо, него смо трампили... Ене

онај преседников врак, шта мислиш ти шта то кошта?

— Шта?

— Па кошта два цака лука! Јакако!

— Па она лисица на Анђелији?

— Дела, шта то кошта?

— Најмање четрес оке кромпира...

— Па она ћатина бела антерија?

— Које? Оно тениски одело?

— Јес... Ето за то је дао четири пилета, али знаш какви су, ка' путер! Очију ми...

*

Нисам сачекао крај седнице... Нисам имао храбости... Вратио сам се празних руку кући... И сад гледам да скупим од разних пријатеља свечана одела, ја лично имам неки стари фрак и један жакет, у колико га нису мольци ровашили, па ћу поново да одем... А, ако ме сртнеш у сељачку оделу, и мене и неког другог познаника Београђанима немој ништа да се изненади... Дошло време да

променимо улоге — и одела... На часну реч...

*

То ми испричао госпин Созонтије — на часну реч! А, да завршим и ја с часном речи...

Јутрос сам и ја теслими моме млекацији фрак! Шта ће ми. А њему добро и онако стоји... Погодили смо се за чабрицу сира... Још ми обећао да ће у недељу, сутра, ако Бог да здравља да појави у сеоском колу у мом фраку. Позвао и мене да га видим и ја му дадох реч да ћу доћи. Реч часну... И, отићи ћу... Па, ако се и ја појавим у антерији и опанцима, у сваком случају у комбинованој пошији, немојте да се изненадите... Јер, што рекли ови сељаци из београдске околине:

— Главно да се поси и да се износи, а ко те пита да ли пасује...

М. Дим.

Наука и техника

ВУЛКАНСКА ЕНЕРГИЈА

Данашњи вулкани, страшни ватрењи брегови, доносе људима само несрће, затрпавају и уништавају лавом и пепелом читава насеља и велике просторије, пале шуме и чине страшну пустоту у разним крајевима света. Смели инжењери, и поред све сличне вулкана, виде у њима изворе неизприсних количина енергије.

Данас постоји велики број интересантних пројекта о искоришћавању активних вулкана, управо о искоришћавању вулканских топлоте, или паре и разних гасова који излазе било из самог вулканског кратера било у близини вулкана.

Од тих пројекта нарочито је интересантан пројекат немачког инжењера Паула Шулца из Висбадена. Он је израдио детаљне планове за подизање једне циновске фабрике на Везуву. Како на овом вулкану постоји већ преко 40 година велика опсерваторија на западном подножју брда Соме, а на висини од 1163 метра, сасвим близу кратера, једна станица за детаљна мерења и испитивања вулканског рада, то је могуће подићи, исто тако близу кратера, и једну фабрику, разуме се добро осигурану од лаве и пепела. Шулце предлаже да се она постави у долини Вале дел Инферно, између брда Соме и данашњег врха кратера Везува.

То би била једна велика електрична централа за чији би се погон употребила снага самог Везула. За то би требало врх Везува просечи помоћу 6 великих тунела дугачких 80 до 100 метара, који би допирали до самог канала. Кроз ове тунеле пролазила би прегрдана водена пара, али би се нарочитим осигурачима спречио улас воде и лаве. Одатле би пара ишла у

централу, и покретала циновске турбине. Она би се, осим тога, могла употребити за загревање воде и производњу великих количина паре, пошто је погодна да се директно употреби због многобројних гасова које садржи а који нагризају металне делове деви и казана.

На тај начин вулкан Везув постао би циновски парни казан једне грандиозне електричне централе која би снабдевала електричном енергијом вијатан део Италије и омогућила да се уштеде огромне количине угља.

ДВЕ МИЛИЈАРДЕ ОСТРИГА

Остриге се већином сматрају као изванредно луксузна храна и посластица размажених гурмана. У мноштвима приморским крајевима ова школска, међутим, замењује често сваку другу храну. Само на обалама Северног Мора улови се годишње око две милијарде комада острига, што одговара по хранљивој вредности, отприлике количини од 12—20 милиона килограма месеца.

Остриге су, осим тога изванредно интересантне животиње. Једна јединица остриге у стању је да избаци у току једне године 16—60 милиона јаја, али од тог огромног броја, само известан део одрасте, пошто ситне ларве остриге имају безбрдојне непријатеље. Као нарочити опасни непријатељи острига сматрају се извесне врсте морских звезда које су у стању да својим краџима отворе школку и поједу све што се налази између капака. Да потпуно отвори љуштуру најкрупније остриге, чак и човек не може да изврши голим рукама, морској звезди је потребно око 4 часа.

СТАРА ТЕХНИКА

Данашњем културном човеку, савременику великих проналазака и неслучених успеха науке и технике, изгледа по мало чудно да је наука могла да цвета у пуном замаху пре 6000 година и да је техника, или бар неке њене гране, била и тада на заједничкој висини.

На једном примеру лако се може уверити о овоме. Велика Пирамида југоападно од Кaireа, стоји и данас циновска и нема у пуној замаху пре 6000 година и да је техника, или бар неке њене гране, била и тада на заједничкој висини. Њена основица је квадрат са страном од 323 метра и 80 сантиметара, висина 148,20 метара, а запремина износи 2550000 кубних метара. Од степенитог материјала Велике пирамиде могао би се подићи зид висок 1,5 м. и дебео 1 м. који би са свију страна опасивао Италију. Врх Велике пирамиде за 77 метара виши је од авиона Бого родичне цркве у Паризу, и у њу би могла стати, са свим својим куполама и стубовима црква св. Петра у Риму.

Положај Велике пирамиде исто је тако изванредно интересантан. Поднебав који пролази кроз врх пирамиде, дели Нилову делту на две једнаке и скоро симетричне половине. Али је још интересантније да овај поднебав пролази кроз највише копна од свих других мериџијана. У том погледу он би био, с обзиром на теренска мерења, чак много згоднији од Гринвичког поднебава који прелази преко мора. Још чудније је да су конструктори пирамида ову циновску грађевину подигли тако да њене стране тачно одговарају странама света.

ДНЕНА

Која је стварала историју

Младић застаде у дугом ходнику. Учинило му се да је чуо кораке и видео кад су се покренули тапети на таним вратима. Левом руком стегаје чвршће уза се скупоцени ковчежић украшен плавим сатином и посут бисером, а десном потражио кратки мач обешен о појасу са утканим златним концима. Али дури ходник био је пуст. Летње сунце пребијало се косим зракима кроз прозоре који су били окренuti рени.

— Да — прошаптао је лорд Хенри Перси. — Заклео бих се да ме у последње време уходе.

Он се опрезно упути одајама краљичних дружбеница. Његово отмено лице сваки час је обливала румен, а среће му се стезало. Једна врата се тихо отворише.

— Тражите моју господарницу? — упитао је паж под маском. — То је врло опасно...

— Ова кеса биће ваша ако ме одведете госпођи.

Лорду Хенрију у узбуђењу испаде ковчежић из руке. Дијаманти и бисери се расуше по каменом поду, а паж ужурбano поче да их купи. На вратима је стајала жена, такође под маском.

— Ана! — шапну Хенри држући и узе је у загрљај.

Она га је посматрала својим близавим очима кроз рушице свилене маске.

— То је мој накит? — осмехну се она.

— Све што имам ваше је — одврати се.

Ана се ослободи његовог загрљаја.

— Пст! Неко иде!

Лорд Хенри гневно се окрете. И устукну запрепашћено. Пред њим је стајао човек за кога се говорило да је моћнији и од краља, кардинала Волси.

— О, смела, непромишљена младост! — рече он дубоким, пријатним гласом.

Хенри се немо поклони. Осврну се. Ана је била испчезла, заједно с ковчежићем. Кардинал му приђе и присно стави своју белу руку на раме:

— Ви нисте одавно на двору, миљорде. Има много ствари које нећете схватити. Будите љубазни, пођите са мном...

У тој малој, високој одаји светлост је допирала кроз прозор с хералдичним бојама. Доле се светлуцала Темза. Лорд Хенти паде на колена пред човеком који је седео с њигом у крилу.

— Дакле — осмехну се краљ, — ухватили сте лопова у врту, кардинале! Од кога сте украли ту ружу, лорде Хенри?

У његовом гласу осећао се дах ледене хладноће. Хенри уздрхта.

— Тај цветак узбрао сам у башти, Сире.

Поглед му се зауставио на немом кардиналовом лицу. Имао је утисак као да су му изрекли смртну пресуду.

Хенри Тудор устаде и загледа се у младића који је клечао. Краљ је био човек средњих година, крупног раста, светложуте косе, правилних усана и помало гојазних прта лица. Био је одевен у црну кадифу и бели сатин. Просну је у смех гледајући своју чешињасту браду:

— Деран! Водите га...

Лорд Хенри устаде и, планивши у образима, рече мирно:

— Сире, ја сам син војводе од Норфорка и жељeo бих да узмем за жену Ану, ћерку сера Томаса Болена.

Настаде мучна тишина. Кардинал је стајао нем, прав као свећа. Краљ уздахну:

— Намеравам да удам ћерку срба Тома Болена за сира Пирса Батлера. Ја лично не бих волео да се мотате око лакоумних девојчица на двору.

Кардинал узе младића под руку и изведе га из собе.

— Узмите се на ум, милорде — рече суморно кардинал кад су се врата затворија за њима. — Не знам зашто би то био срб Батлер пре него ви. Али, ово вам кажем у поверију, изгледа да краља гризе савест због женидбе с

удовицом свог брата. Већ се шапуће реч — развод брака. Будите опрезни, лорде Хенри! И заборавите ту заводницу...

Она је имала хаљину од свиле, пропукану златном жицом.

— Можда је у питању млади Хенри Перси — рече краљ опрезно. — Он лудује за вама...

— Будала! — слегну Ана раменима.

— Не могу ни да га видим. — Надам се да не можете да видите ни остale људе, сем једног човека...

Аниле крупне очи севнуне:

— Зашто је ваша краљевска мисност изабрала баш јадну Ану Болен? Краљ извуче из недара дивну рубинску оглицу.

— Ово ћете ви носити. И никоме не говорите од кога сте је добили. Дозволите да вам је вежем око врата...

Краљ је уздрхтао. Глас му се гуштио:

— Постоји само један услов: развод брака...

Ухватила је свој поглед у огледалу. И тргla се. Била је готово заборављена на рубине.

— Личе на кали крви — шапнула је.

нем у ходнику, с маском на лицу, као некад...

— Али тиме стављате много на коцку. Можда и живот. Краљ је љубоморан...

— Сада сам краљица — насејала се она. — Најлепша краљица у Европи! И сви могу да ми се удварају...

А краљ, који је доцније нашао, вастао је на сред собе и неповерљиво се освртао. Ана је први пут задрхтала. Осмех којим га је дочекала следио јој се на лицу. Тудор је рекао промуклим гласом:

— Због тебе сам уклонио ћерку једног краља. Због тебе сам се с целим светом борио. И ако ме будеш варала...

Али она се бразо прибрала. И наставила игру. Читаве три године. Њена деца проглашена су наследницима енглеског престола. А лорд Хенри често се шувао другим ходником, застајивао на сваком кораку, ослушкивао.

Пролазиле године. На лицу јој се већ огледа умор. И разочарење.

Једна вест је поразила. Краљица Катарина умрла је у замку где се била новукла далеко од двора. Препукло јој срце. У дрвој свиленој хаљини, распуштене косе, тамне као гар, која је истицала бледило њеног лица, краљица је ту страшну зимску ноћ провела клачећи пред олтаром дворске капеле...

Сагло је застала пред вратима. Из собе је допирао краљев авонки глас. Краљица је одлучно отворила врата. И застала као скаменеца. Тудор је држао у загрљају малу Џени Сеймур, њену дружбеницу.

Бес је обузео Тудора. Ана је пала на колена. Али краљ је грубо одгурнуо од себе.

Дан дан великог турнира краљичин потпред светлео је гроznничавим сјајем. Око врата имала је рубинску оглицу, први по клон краљев. А Хенри Тудор седео је крај ње, суморан, намрштен.

Победник турнира, Хенри Перси, стајао је забуњен пред краљицом. Она му предаде марамицу, оперважену, алатом:

— Носите ово — рече она тихим гласом, — и увек ме се сећајте...

Краљ гневно напусти своју ложу. А мало доцније, док је равнодушно посматрала наставак игра, Ана осети руку на рамену:

— Већ? — осмехну се краљица.

Иза ње стајао је капетан краљеве гарде:

— Мадам, имам налог Његовог Величанства да вас отпратим у Тауер!

Судбина њена била је запечаћена. Краљ је уклонио окртно малу Ану Болен, због које се годинама борио против народа, црквених великодостојника, против папе, жену која је променила ток историје. Суд перова осудио је на смрт, упркос њеном хладном, срчалом државу. Архиепископ од Кантерберија поништио је брак, јер је доказано да је одржавала односе с лордом Хенријем. Њен ћерка Елизабета узета је право наследства престола.

У ноћи пред погубљење написала је неколико стихова пуних бескрајног очајања, али кад је изашла на тубилиште била је опет насејана. За извршење казне доведен је целат Калеа да јој одруби главу мачем...

Последњи њен поглед био је упућен мајском сунчапом јутру, њеном последњем јутру. Она су јој очи везале марамицом коју је предала на турниру лорду Хенрију.

Краљ Хенри Тудор, одевен у бело, нестриљиво је шетао на тераси Виндзорског замка, очекујући вести о смрти Ане Болен.

Она је, одједном, грунуо топ с тауерске куле...

Драгом татици

Дуги су дани без Тебе,
Татице драги мој,
Мамица сузе рони.
Жалост је у дому мом.

Тихе су вечери моје,
Татице љубљени мој,
Богу молитве шаљем,
Врати се, татице мој!

Твој Башкић Те зове,
Татице златни мој;
Мамица нема осмејка,
Врати се, татице мој!

Београд, октобра 1942.

Бошко, син заробљеника
капетана Добројевића

Кодни судорот

РОМАН ОД ХАРАЛЯД РЕБЕЛИНГД

(12)

Не осврнути се ни лево ни десно Нора је пројурила кроз хотелски хол. Заборавила је сваку предострожност, јер јој је било све споредно. Није ни приметила Шандора који је седео прикривен иза једног мермерног стуба, одакле је лепо могао да посматра улаз. Зачуђено је гледао за Нором и било му је јасно да се десно неки лом. У толико боље, помислио је са злурадим осмехом, то је таман вода на мој млин. Скупшије је своје новине и приступио портири:

— Молим вас, пријавите ме господину Пату Старперу. Зовем се гроф Бакони.

На телефону је био Чим. Пат је слепио раменима.

— Мистер Старпер чека, рекао је Чим после краћег размишљања. — Нека господин изволи...

Чим је био мишљења да Пат треба да разговара са грофом. То ће у многоме разјаснити ситуацију. Пат је, међутим, предосећао нове компликације. Осећао се уморан и зато је замолио Чима да буде сведок тог разговора.

Са најљубазнијим осмехом ушао је гроф Шандор Бакони. Скоро пријатељски стегнуо је Пату руку. Међутим, у себи је кинтео од беса. У себи се осећао јак мирис Нориног парфема. Помисао да је она малочас седела код овог човека испуњавала га је мржњом према њему, али се ипак савладао. Његов ударап требало је да буде изненадан и у толико жешћи. Зато се осмехивао што је љубазније могао.

Пат га је дочекао хладно и прибрано. Осећао се сигуран и иштица није могло да га изненади, иако је знао да се из љубазне маске крије нека задња намера.

— То је, дакле, човек кога је Нора избрала за свог мужа и кога је сада хтела да остави? У себи давао јој је за право. И сам је осећао антипацију према том блазираном, притворном човеку, који је с такве висине говорио.

— Свакако ћете се изненадити због моје посете, мистер Старпер, — рече Шандор Бакони пре но што је сео. — Пролазио сам случајно поред хотела и помислих како би било да дођем овамо по своју супругу. Али она је, изгледа, већ отишla...

Пат направи неодређен покрет. Није се дао преварати тобоже безазленим речима грофа Баконија.

За овога је то било мало разочарење.

— Моја супруга вас је последњих дана чешће посекивала, зар не, мистер Старпер? Чак и сувише често.

— Ни мишић на Натовом лицу није се покренуо, иако је добро осетио претензије у Шандоровом гласу. Свако објашњење било је сувише. Иако је Нора у последње време видела свега два пута, Шандор му неће веровати. Зато је боље сачекати да се види шта тај човек хоће.

— Ја сам склон да верујем, продужио је гроф иронично, да се те посете односе само на славног артисту. Али ипак бих вам био много благодаран, мистер Старпер, кад би те посете постале реће...

Маска са љубазног лица пала је наједном. Прикривена мржња превареног мужа показала се у својј својј голотињи. Наједном су се нашли лицем у лице један према другом. Неприродан гласом гроф је продужио:

— Јер, у противном случају, мистер Старпер, бићу присиљен да употребим друга сретства да бих заштитио своја права законитог супруга. Могу, рецимо, да се обратим полицији. И да јој саопштим да је славни артиста Пат Старпер — Стефан Рајнер за којим је расписана потерница због убиства. А за убиство код нас закон предвиђа — смртну казну! Не знам да ли ће победник смрти Пат Старпер и у овом случају моћи да победи смрт... То-

лико знања и равнања ради, господине...

Гроф Бакони се поклонио и без журбе напустио собу. Могао је да буде задовољан: ударап је погодио у право место! Пат Старпер је остао као да га је муть ошинула. За грофа Баконија случај је дакле ликвидиран.

*

Пат је заиста био запаљен. Шандорове речи деловале су на њега као гром из ведра неба. Дакле, никад неће бити краја његовим неприликама у овој вароши!

У мислима га прекиде Чим.

— Ово је проклетство, Пате — рече Чим узлезнји из суседне собе. — Сада су већ двоје који знају твоју тајну...

Са рукама у чеповима почeo је нервно да шета по соби. Овога пута биће тешко да се извiku из шкрипција. У толико пре што се у ствар умешао и љубоморни супруг. А то је увек најгоре. И ту нема много да се размишља. Постоји само један начин да се извiku из неприлике.

— Треба што пре да напустим ову варош, Пате. То је једино решење.

Пат одмахну главом. Зар га у другој вароши не могу исто тако ухватити кад већ знају ко је и шта је?

— Не, не, Пате. Непосредна опасност прети ти само овде, у Бечу. Чим одеш из Беча, отпашће у првом реду овај Баконија који је најопаснији. Остаје још Нора. После твог објашњења са њом, ја сам мишљења да ће и она држи руке од себе. И онако не могу да замислим да под оваквим околностима свако вече изводини своју тајку. Јер, једнога дана ипак неће изгубити присебност и смрскati се на песку арепе.

Чим је био у праву. И самом Пату је била нејодношљива мисао да ће за

неколико часова морати да се појави пред публиком и да изводи своју опасну тачку. Па како онда да цео месец дана изводи у оваквим приликама своју опасну игру са смрћу? Разуме се да би најбоље било да оде одавде што пре.

— Ја ћу да разговарам са Хаслингером, — рече Чим. — Можда ћемо моћи да платимо оштету, или собизиром на твоје стање боље је и то него да страдаш. Пренусти то само мени...

*

Више од два часа чекала је Хана у малој кафанији у Пратеру. Већ трећа шољица чоколаде стајала је празна пред њом. Не, нема више смисла да чека. Хана енергично устаде да пође. Или се штогод десило или је заборавио да има састањак са њом. Ни у једном случају не ваља...

Најтеже јој је падала пнејвесност. Можда му је последњих дана и сувише много веровала? Уосталом, она толико мало зна о њему. Са инстиктом заљубљеног срца осећала је да су њене сумње неоправдане, али да ипак њеној љубави прети нека велика опасност...

*

„Свјатаја свјатих“ дирекције била је канцеларија директора Хаслингера. У њој се огледала сва његова личност, пошто је он по сваку цену хтео да буде отмен.

На зиду иза огромног писаћег стола у стилу Ренесанса поред многобројних венаца виселе су три слике. Лево бугарског цара Фердинанда, десно шведскога краља Густава, а у средини слика — директора Хаслингера. И царева и краљева слика имале су својеручну посвету, а на сопственој слици био је претстављен, приликом прославе 50-годишњице.

Пријавили су му Патовог менаџера Чима Хилтона.

— Нека чека — рече с висине директор Хаслингер. — Сада сам заузет.

То мало понижење било је задовољење за његову повређену сушту. А заузет је био сабирањем суме прихода последњих дана.

Четврт часа доцније примио је Чима. Овај немарно поздрави и без окоплишћа пређе на ствар забог које је дошао.

— Оно што ћу вам рећи, неће вас много обрадовати, господине директор.

— А то је?

— То је да мистер Старпер жели да раскине уговор.

Директор га погледа расколачених очију. Његове добре воље сместа не стаде.

— Оштету ћемо платити, али ви морате Пата да отпустите. Он има таквих личних непријатности, да се више не може гарантовати за његову безбедност код извођења његове тачке. А ја мислим да и ви не бисте имали ништа од тога да једнога дана сломи врат у вашем циркусу.

Мало злурада шала! Хаслингер се кисело осмехну. Ово, свакако, говори знати што га је пустно четврт часа да чека.

— Да, ствар је сасвим озбиљна, продолжио је Чим.

— Па шта да радим — рече Хаслингер. — То ће ми сасвим да упропasti програм! Где сада усред сезоне да наћем замену за такву сјајну тачку?

Али Чим је имао и за то спреман одговор.

Препоручио је Хаслингеру да ангажује Јуана Лимату, човека — буље са његовим топом. Лимата је у тај мах боравио у Копенхагену и крајем месецада био је слободан.

Ипак је требало још пуну два часа док је наговорио Хаслингера да пристане. Пату су остала још два вечера да се појави у циркусу и затим да плати конвенционалну казну да се уговор разреши. Промена програма, по Чимовој жељи, требало је да се објави тек у последњем тренутку.

Кад је попа часа доцније излазио из директорове собе Чим одахну са олакшашњем. Најзад је и то готово. Преко сутра увече мони ће већ да напусте ову кобну варош.

*

Пат је стајао пред осветљеним изложбом једног великог модног салона у Кертнерштрасе, који је свака жена посматрала са чељњом. Гледао је дивну хаљину од нежног жоржета са крупним шарама у боји пастела. Да ли ће се та хаљина свидети Хани?

У рукама имао је сијасет великих и малих пакета. Хтео је да је обрадује, јер јој је баш данас био рођендан.

Најзад се одлучио и ушао у радију. Продавачице су га одмах познале по снимцима из новина и са највећим интересовањем га послужиле. Неке су чак затражиле и аутограм.

Више и поред најбоље воље није могао да понесе, јер су му обе руке биле пуне. Купио је још један букет дивних првених ружа и позвао такси.

Удобно се сместио и одахнуо. Осекао се нарочито пријатно. Ово је дашниндан Ханин дан, све друго треба заборавити. Унапред се радовао како ће да је изненади. А већ прекосутра, после претставе, првим возом напустиће Беч, и оставиће га све непријатности и неприлике. И ако буде све добро ишло, за кратко време ће се опет наћи са Ханом — за увек...

Али он није ни слутно да за његовим таксијем јуре и друга кола. У њима је седела, бледа и озбиљна, Нора. Већ цео час она је крипши пратила Пата у његовој штетњи по вароши.

(Наставиће се)

Најлепше очи

Зар никада, мајко, ниси чула одзиве срца мого, које су даљине кроз уздах односиле? Свака ме је твоја суза ганула, док сам ти љубио лице, уморне очи и косе седе...

И сунце губи своју топлину... Јесењем својом хладном руком над главом ми кида — лист по лист. Све је тужно. Кроз жиже дочаравам даљину, и гледам како птице одлећу. С тешком муком полазим на починак.

И ко зна по који пут читам писма неисписаных слова. Па ипак, добро осећам да је у њима, цела напајена душа твога. Издала те снага, а чежња за мном испила. Не можеш да тешиш више ни себе, ни мене.

Кажеш да си стара. Да, исконски стара. И да те можда више нећу познати? Коса ти је ињем посуга, образи упали, лице бледо, а леђа погнута. Али очи, мајчине очи, оне увек као звезде светле. Можда сам већ заборавио какве су боје, Али оне су најлепше. Јер су мајчине очи!

Апојз Странд

Заробљеник 38234, Сталац IX Ц.

ПЕПЕЉАРА

ПИШЕ: ЂИ МИХАЛОВИЋ

Пепељара има разних: свих спектралних боја и њихових комбинација од најразличитијег материјала и у најнемогућијим облицима, почевши од кафанских, најчешће четвероугаоних, до пепељара у старинским салонима у облику амајевог дена. Потребни су то предмети, веома услужни и невини у својој искреној служности и спремности да вам увек стоје при руци.

Пепељара у мојој соби била је боје плаве, овална и од јаког материјала коме никако нисам могао утврдiti квалитет. Кажу да пепељара одје укус њеног власника. Али моја пепељара није била изабрана по моме укусу, чак ни по укусу моје газдарице,

примамљиве усне, пркосан носић, меку руку и ножицу број 36. Заиста, била је згодна. Али, не иде више са мном. Пре десетак дана последњи пут била је код мене и одјурила да се никада више не врати, отишla због пепељаре коју ми је поклонила. Одмах за њом одјурила је и пепељара.

А ево како и зашто се то дододило: У претпрошли понедељак чекао сам Невенку. Знао сам да ће око шест сати зазвонити на вратима, да ћу истрачati пред њу, затрлити је снажно и рећи јој да је дивна. И заиста, око шест сати она је зазвонила, истрачao сам до врата, загрлио је и рекао да је дивна. Воже, како је она умела да испуни моју собу смехом, покретима, речима,

пензионерке покојног начелника, њеног мужа. Ту пепељару поклонила ми је Невенка после прве посете, када је видела да пепељару од цигарете бацам у плехани поклонац од масти за ципеле.

Невенка је била моја девојка. Велим — била, јер више није. Имала је дивне плаве очи, као пепељара коју ми је поклонила, валовиту кестењасту косу,

да је обогати својим присуством, да је направи раскошном. Скинула је шешир и мантил, поправила косу пред огледalom и села до мене на отоман. Пољубио сам јој нежно руку и приљубио лице на њену кестењаву косу. Све је дотле ишло по програму. И управо кад сам се спремао да јој рекнем најлепше речи, она се нагло дигла нетре-

вите гледајући својим плавим очима на сто. Погледао сам у правцу њеног погледа и видео ћиши што би могло изазвати било какво интересовање: сто, стопник, плава пепељара и једне новине. Њен поглед прешао је тада на мене, а њене усне питале су тико, али тврдо:

— Шта је ово?

— ?!

Безуспешно сам се трудио да схватим њено питање.

— Одакле ови опушци са ружом?

Тек тада погледао сам у пепељару. И заиста, ту су лежала два опушца на којима су се налазили трагови ружа, два опушка за које се никако нисам могао сетити како су доспели ту.

— Невенка, рекао сам оклевавићи, ја заиста не знам... Нико није долазио.

Међутим, моје оклевавање она је схватила као признање. Зграбила је шешир и мантил и плачући појурила вратима. Стигао сам је.

— Невенка, чекај да ти објасним, говорио сам брзо, ја заиста не знам...

Али ме није слушала. Отворила је врата и појурила низ степенице.

— Невенка, викао сам за њом. Објаснију ти... А нисам знао како. Али, она се није ни окренула.

Љут на самог себе вратио сам се у собу. Пепељара је стајала на столу. Она, која је изгледала тако наивна и невини, смешила ми се дрско заједно са два опушка који су носили трагове ружа. Сав бесан зграбио сам је и бацио кроз отворени прозор у двориште.

Одакле опушци са ружом? питao сам се. Како су доспели? Ко их је оставио? А онда сам појурио до газдарице.

— Госпођо, ко је био у мојој соби? Ко је тамо пуштио?

Она је слушала мој бес без узрјавања.

— У вашој соби? Па зар вам писам рекла? Ваша тетка била је после подне и чекајући вас седела у соби више од пола сата.

— Тетка? Сад ми је све било јасно.

Сутрадан сам потражио Невенку. Хтео сам да јој све објасним. Говорио сам о тетки која много пушти, о штетности никотина, о ружу који се сад за време рата лако отире, и не знам шта све нисам говорио у моју одбрану. Она ме гледала својим плавим очима, али ми ћиши није веровала. Нисмо се помирили.

И данас, када ми више не долази Невенка, и пошто сам бацио кроз прозор пепељару боје њених очију, ја поново отресам пепељару до газдарице.

Савети НАШЕГ ДЕКАДА

Шта значе »мале температурице«

Декада је била изузетна кућа која је имала топломер (терометар) да у случају болести болеснику измери телесну топлоту, тај барометар здравља. Онда би болесник сам од прилике ценио има ли повећану температуру и колико, или је то чини „стручно“ неко од близњих, најчешће мајка ако се дете разболи. Не треба ни наглашавати колико је такво „мерење“ температуре прошављено и несигурно; врло често човеку се чини да има, и то доста повишену температуру, па када се измери, види да се преварио. И обратно. Некада не би ни посумњао да има ватру, а када се измери, температура буде 38 степени и преко тога. Па и сами лекари неки пут нису сигури, питајући болесника, има ли он и колико повишену температуру. Према томе топломер је једини меродаван да са сигураношћу покаже висину болесничког телесне топлоте. Срећом да као што је некада била реткост да у кући постоји топломер, сада је, нарочито у варошима, па и у варошицама, доста ретко да у целој кући не постоји терометар. Па и по селима има кућа, нарочито оне са децом, у којој постоји овај тако ређи неопходан инструмент у случају макавог оболења.

*

Чим се човек осети болесним првома дужностима је да измери себи температуру, јер она је, као што рекосмо, једно од најдрагоценјих мерила здравља људи који постоји једини и апсолутни знак оболења, јер познато је да многе, па и тешке болести, иду без повећања телесне топлоте. Међутим има људи који најчешће из немарности или из лежости или из незнанja, по неколико дана, па и недеља, па чак и месеци, осећају или мисле да имају повећану температуру, али је просто не мере и на тај начин сматрају да су питање решено. Али такав поступак може горко да се освети, јер од једног малог, незнаног оболења, може да постане озбиљна акутна или хронична болест.

Осим тога има много света који мисли да мало повишен телесна топлота, напр. 37,2—37,3 не значи ћиши, да је то „назеб“ или „грипа“ која се вуче и која ће и да прође. Други пак сматрају да је то њихова „нормална“ температура, и да према томе немају разлога да траже њен узрок. Напослетку има их који упорно тврде да су то „нервне“ грознице, да оне не значе ћиши и да ће проћи „као што су и дошли“.

Дакле, прво треба бити начисто са тим да нема „нормалне“ температуре изнад 37 степени, па ма то било и 37,1 или 37,2. Нормална температура човечијег тела мора бити увек испод 37 степени. Ни „нерв“, ни замор, ни узбуђење, ни варење, не могу, из дана у дан, да повећају температуру изнад 37 степени. То може да буде једанпут, или два пута, али не може сваког дана. Према томе ако неко већ неколико дана, или недеља, има стално „мале температурице“ тј. лако повишене телесне топлоте изнад нормале, онда се тој појави мора тражити узрок.

*

Код млађег света лако повећање температуре, које дуже траје, најчешће долази од плућа. Ако болесник уз то кашајуца, или мршави, губи апетит и евентуално искашљује сукрвласт испљувак или чисту крв, онда се свакако мора извршити детаљан преглед плућа, у који улази, као најважнији, рентгенски преглед. Али „мале температурице“ не морају бити само од плућа или плућне марамице. Постоји још велики број оболења, које је често врло тешко открити, која иду са стално лако повишеном телесном топлотом. Лако оболење жучног мехура, мокраћне бешике, бubrežne карлице, мала запалења носних и чесних шупљина и друга оболења могу дати мале температурице. Питање је само да ли је болест теже или лакше природе; али мале температурице увек значе оболење које треба лечити.

Др. С.

Задоњачне мелодије

ПИШЕ: ВИДИКИЋ

Анка је и даље читала, не примијејући да се врат Лазине виле олине скоро дотакао њеног темена. Он је тихо спустио гудало на жице. Лагано се почеше низати звуци. Прсти су дрхали, двогласи су тихо и складно звучали, али Анка и даље није обраћала пажњу. Била је на вилу на сличне сцене. Сада је Лазина десна рука пуним гудалом изводила најзвучнији део, песму, па се затим опет лаганим прелазом олабави. Једва чујни тонови су са својим интервалима изазивали тугу и жалост за једним раздобљем младости које је на измаку...

Прво равнодушна и предана раду, она ипак обрата пажњу на музiku која је долазила из срца њеног добrog друга с којим ће се ускоро растати. Погледа по разреду. Све је било тихо. Примeti да су на њих двоје уперени сви погледи. Покуша да се осмехне и да све ово одбаци на шалу, али виде око себе само озбиљна лица која као да очекивају нешто од ње. Виолина је и даље својим меканим звуком испуњавала тишину. Она погледа на Лазу, не би ли у његовом изразу лица видела да је ово све једна ћачка шала, али и он имајаше укочену озбиљност на лицу, а поглед му је блудео преко једица као да је хтео угледати сваки тон када поletи између гудала и једица... Сада су се тек низали звуци њене омиљене песме, коју јој је Лаза толико пута свирао...

Увек је била јака. За пет година за-

једничког живота у школи нико је није видео како плаче. То јој је била и особина на којој су јој нежна створења нашег разреда завидела. Али, више није могла...

— Лазо, дosta, молим те! — узвикну она скоро плачним гласом.

А Лаза као да је у тим речима разумео њену неодлучност, шта више, њену жељу да настави са свирањем. Осетио је да је музика учинила своје. Зато продужи још заносније да рећа мелодије пуне бола који само бурна младост може осетити и преживети.

— Анка, шта ти је? упита је другарица приметивши на њој чудну промену, учини то да она загури главу у шаке и близну у плач.

— Није ми ћиши, слага она, али сазнање да већ сви примећују њену промену, учини то да она загури главу у шаке и близну у плач.

Школска година била је завршена. Последња школска година.

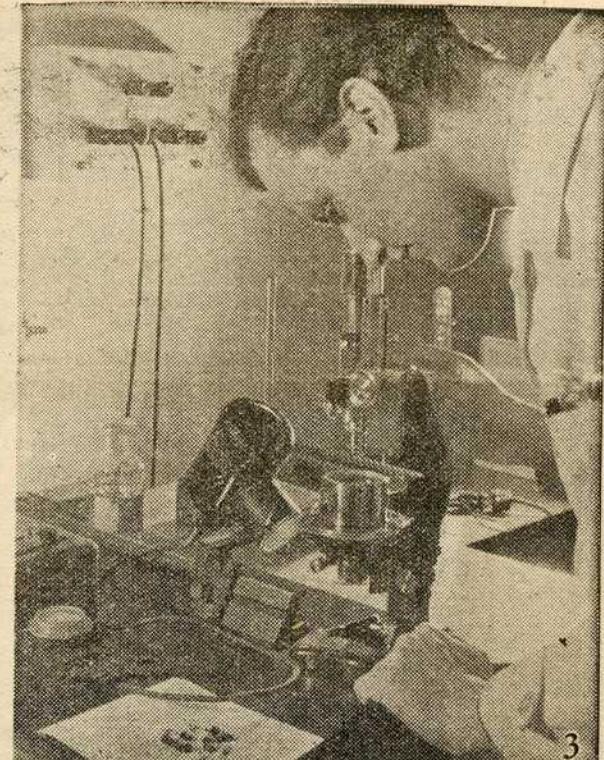
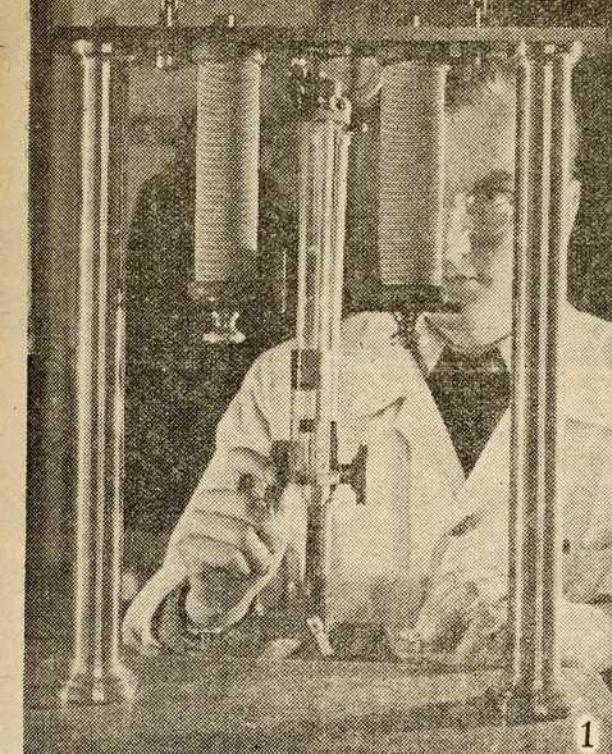
ТЕБИ

Хоћу да сам сама. Да се предам маштању и сећањима старим.
Но нас са прозора у звезде гледам
О теби мислим и сећајим...
Хоћу да проживим све што драго беше
И у сећањима топлим и далеким
Да угледам тебе; твоја ока дна како ми
се смеше.

Нада Ољачић

MINISTARSTVO NARODNE OBRAZOVANJE

СКАБИД Право или лажно драго камење?

Удско знање је отишло тако далеко да се у великој мери и бисер и драго камење производи — вештачким путем. Али право драго камење остаје — право. Зато се и наука по-

стала да пропаље методе како ће да разликује право драго камење од вештачког. А разликује се оно од вештачког по својој чистоћи, сјају и одблеску, иако се то на први поглед простим оком не мо-

же да утврди. Зато је у Немачкој и основан Институт за испитивање драгог камења. Сам Институт се налази у саставу минерално-нетролошког одељења универзитета у Франкфурту на Мајни. Седиште му је у Идер-Оберштајну, главном центру индустрије драгог камења на свету.

Институт у свом раду, примењује најновије научне методе и тековине и њиховом помоћу утврђује се стопостотном сигурношћу да ли је драго камење које се испитује право или вештачко. И са свих страна света стижу Институту испитају јувелира и трговаца драгоцености, пошиљке за анализу или молбе за савет.

Но Институт има и научне циљеве. Он испитује хемиски састав драгог камења, испитује који су хемиски процеси и физичке снле условиле стварање драгог камења. Испитује анализа, а у најновије време и — рентгеном. Тако је, на једној систематској и строго научној бази, створена цела наука о испитивању драгог камења. И на основу стеченог знања и искуства дају се мишљења свима које занима драго камење: трговцима, индустријалицима, брусачима, јувелирима, па и научницима.

Тако наука, индустрија, и лепота раде сагласно, како се то каже — руку под руку. Јер, драги камен за који тај институт тврди да је прави, заиста је прави и може се мирне душе поклонити — некој лепој жени. *Макс Телнер*

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

1) Бисери се испитују у магнетском пољу. Само ту показује вештачки бисер извесне разлике у поређењу са правим, природним бисером.

2) Почевши од Еве, све жене воде украсе. А нема лепијег украса за женске руке од — драгог камења. Само, треба да буде право.

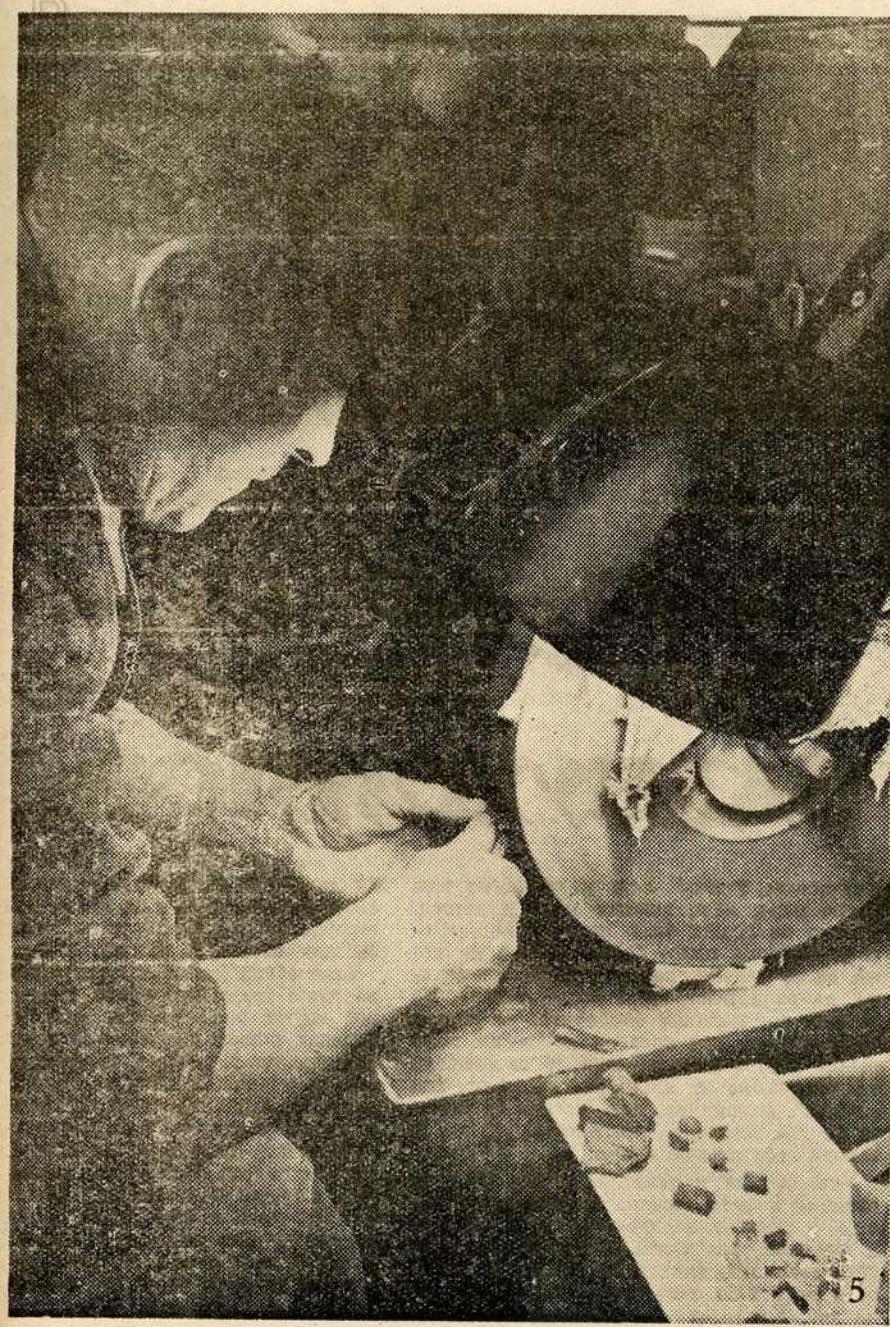
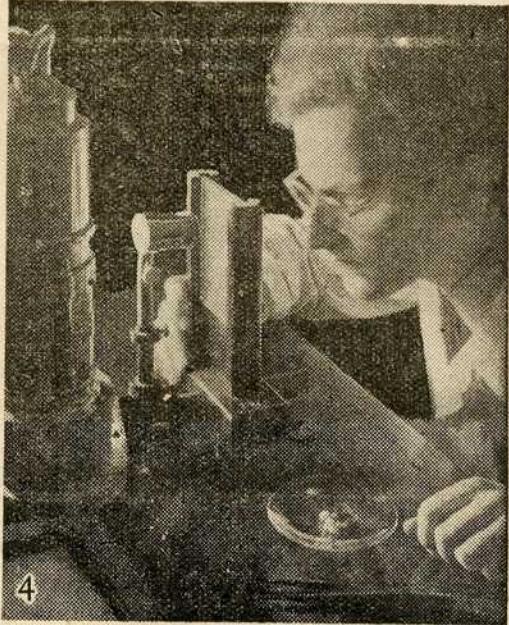
3) У Заводу за испитивање драгог камења израђене су нарочите, строго научне методе, које се заснивају на микроскопском испитивању.

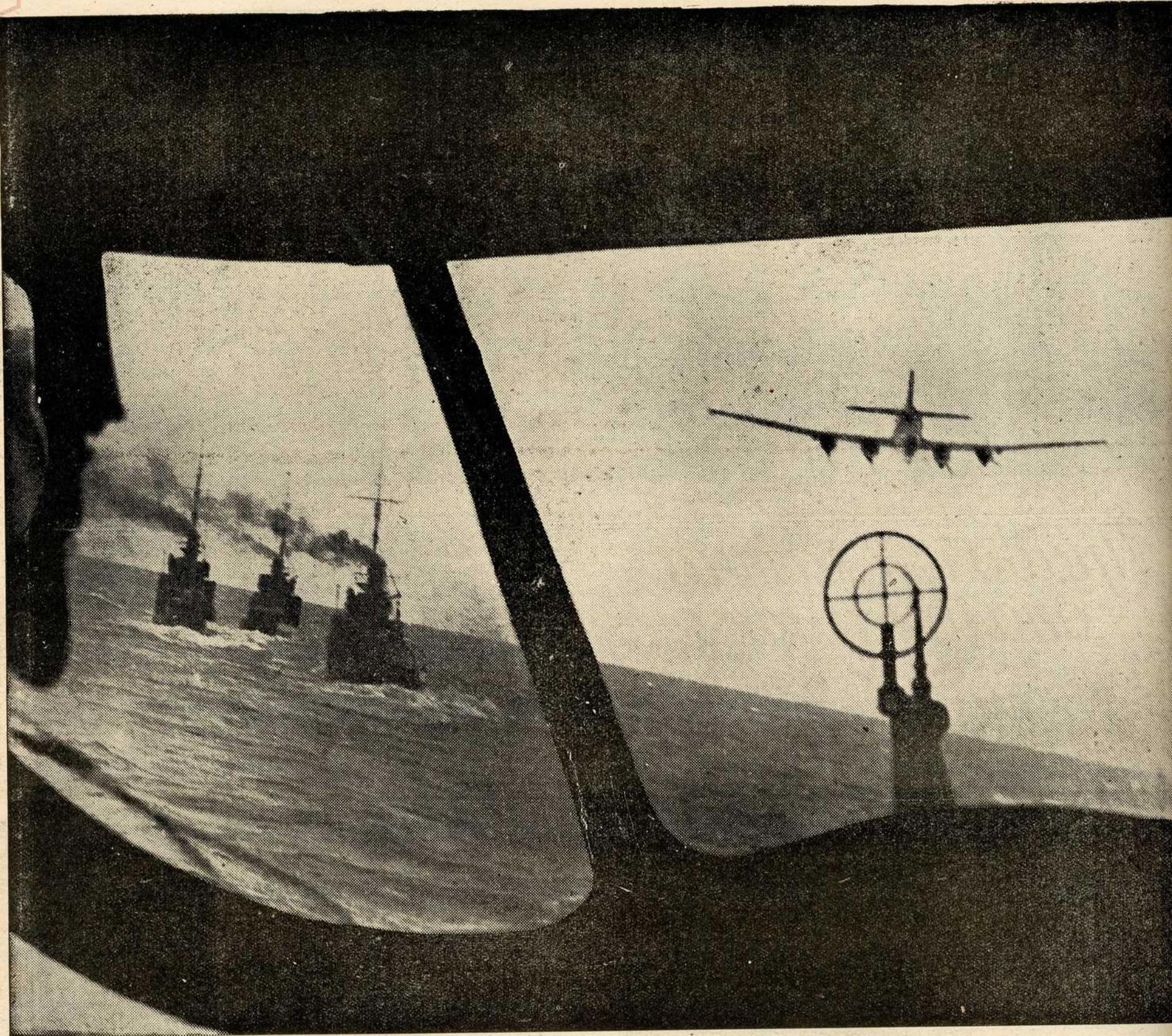
4) Драго камење испитује се на Рентгенапарatu. Ту се најбоље види да ли је драги камен без мање, да ли је прави или вештачки.

5) Брушење драгог камења захтева велико стручно знање. И тај посао се у Заводу за испитивање драгог камења самесно проучава.

6) Прави „аквамарин“ има светломодри одблесак, којим се тај драги камен разликује од свих фалсификата.

7) Брушење драгог камења захтева веште руке. Тако потом се драго камење испитује у самом Заводу.

Школа усавршавања Војног ваздухопловства

Под свим војиштима овог рата, највећег од свих ратова, брује данас убојне машине ваздушног оружја. Како над широким степама Русије све до граница Азије, тако и под времим сунцем Африке, како над бескрајном пучином Океана, тако и у леденим бурама далеког севера, свуда круже челичне птице вребајући свој плен. Али истовремено огромни су захтеви који се постављају посадама тих машина, које данондано, под разним климатским и временским условима, савесно врше своју дужност. Под најтежим условима борбе постижу се овде летачки и технички успеси, који би у нормалним приликама били највеће спортеске сензације.

Разуме се да стручно образовање тих људи захтева много времена, да се највећа пажња посвећује постизавању савршенства у летачком и техничком знању, да се тражи највећа мера умешности и искуства.

Први је захтев за младог пилота основно војничко знање. Тек тада долази да може млади пилот да поби у авијатичарску школу, где ће да стекне своју пилотску диплому. Но то још не значи да је арео за фронт. Чека га још специјално образовање за ловце, бомбардере, за пилоте „штука“, за торпедне авиона, једном речу за оне врсте специјалних апаратова који су се у току развоја авијације и рата развили. Према томе, „умети летети“ није још ни издалека све. Пилот савременог бојног апаратова мора да буде и добар стрелац, митраљезац па и тобиција. Мора да буде одличан техничар, ма да му стоји на расположењу савршени технички персонал. Он мора, по потреби, да замени и механичара и радиотелеграфисту и навигатора и свако друго лице посаде модерне ратне ваздухопловне машине. У првом реду мора бити добар познавалац навигације, јер приликом но-

них летова, у току лета у облацима или преко мора, мало помажу мане и доглед. Далеко од својих база, изнад непријатељског подручја пилот бојног авиона не може да се ослони, као у мирним временима, на радиотелеграфско обавештавање. То је лако код великих бомбардера за далеке стазе, где су сви послови подељени међу већим бројем посаде, која је састављена од стручњака и специјалиста. Али код „штука“, на пример, цела посада се састоји од два човека, а пилот-ловач упућен је сам на себе и своје знање.

Усто долази и тактичка обука. У току времена и рата стечена су извесна искуства у погледу ваздушних борби, напада и одбране, разбијања већих непријатељских јединица, напада на циљеве у покрету и на земљи, што све пилот мора добро да зна. Командант једне ескадриле борбених авиона мора у једном једином тренут-

ку да донесе неопозиву одлуку не своју машину него и за друге, јер говоран за сваки апарат који се у саставу његове јединице.

Зато обука једног авијатчара не војује траје него обука припадајући другог рода оружја. Настава чарских школа подељена је у мноштву појединачне течајеве и курсеве. Не све те тешкоти у вези са висните дућима бојним авијатичарима на време и данас се стотине авијатичарских у Немачкој старају да се велики кусни пилоти способи за тешку која их чека. Предност коју Немачка има у погледу има толика је да је друштво у томе не могу више да стигну и посвећује пажњи која се посвећује једној посади лежи један део тајне у коју постиже војно ваздухопловство.

B.

1

1 — После положеног испита младом команданту авиона убрзо се указује прилика да се покаже на делу. У својству помоћника команданта великог авиона Фоке Вулф Кондор он лети пратећи ескадру бродова на отвореном мору. То је први велики лет, а истовремено и прилика да се сртне с непријатељем...

2 — Ученици авијатичарске школе, кандидати за класу »Це«, излазе на вежбалиште. Они лете већ до висине од 4.000 метара. Њихова одећа подешена је за ту висину услед велике хладноће која горе влада.

3 — Главни предмет у настави будућих авијатичара: наука о времену. На тако званим »временским глобусима« приказује им се постанак и подела временских зона на кугли земаљској. Кад се једном нађу са својом машином у ваздуху, будући авијетичари увидеће од колике им је важности свака појединост са ових часова.

4 — Будући авијатичари морају да буду савршени радиотелеграфисти, да би у случају потребе могли да замене правог радиотелеграфисту који се увек налази поред њих на апарату. Слика приказује час наставе из радиотелеграфије.

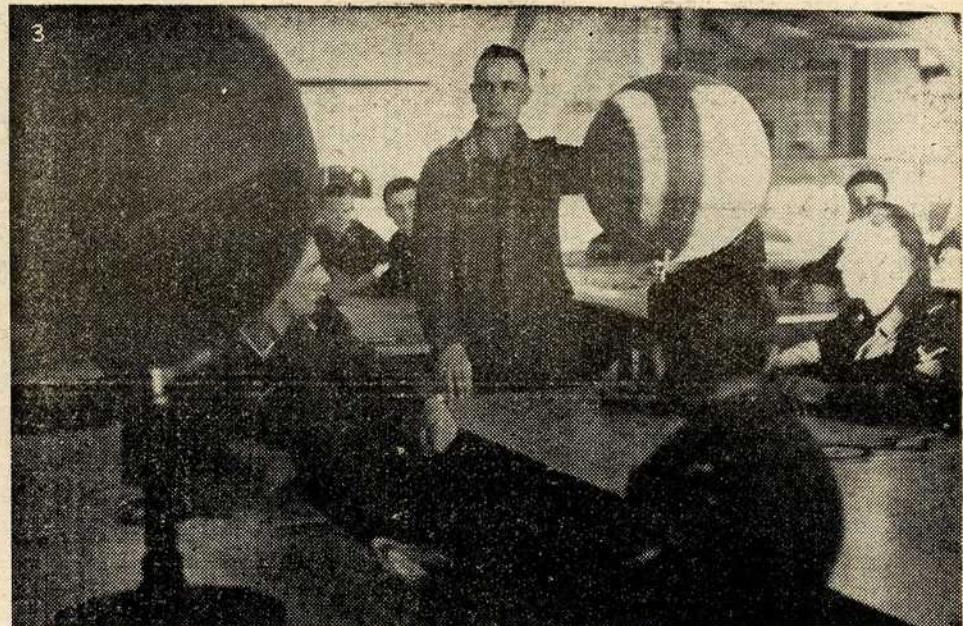
5 — »Поморци ваздуха« морају да имају, како се то каже, све законе навигације у малом прсту. Под надзором искусних летача они стичу знања из те области науке о летењу. Настава се врши на увеличаним апаратима ради бољег памћења. А на овај предмет мора се нарочито обратити пажња.

6 — На далекој пучини Атлантика срећи су се млади командант једног борбеног авиона за далека извиђања и млади командант једне подморнице. Они господаре у два разна елемената, али циљ им је исти: уништење непријатеља. Сусрет не траје дugo. Сваки одлази тамо где га дужност зове...

(Foto: Belgrader Bildagentur)

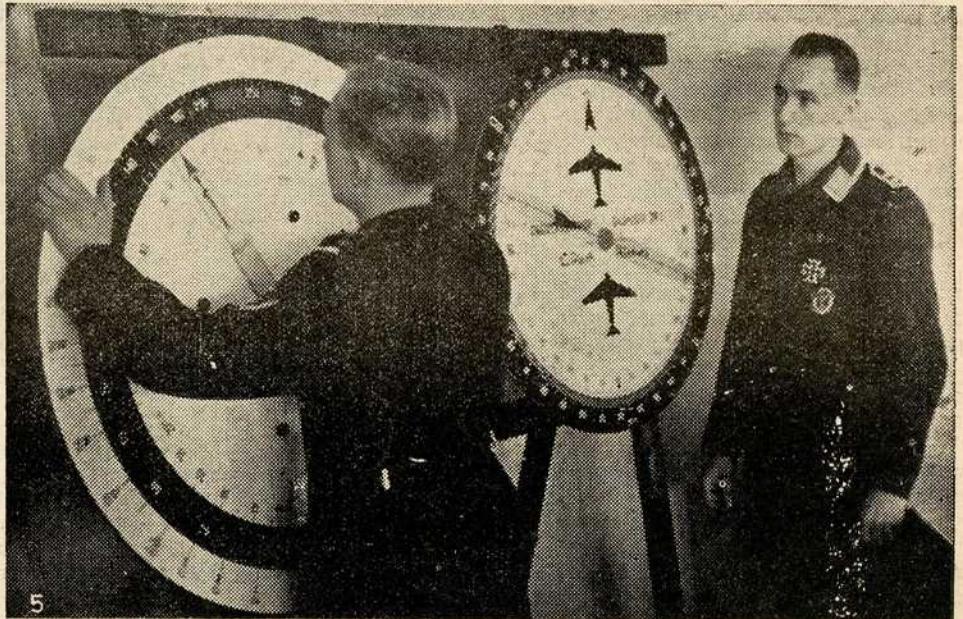
2

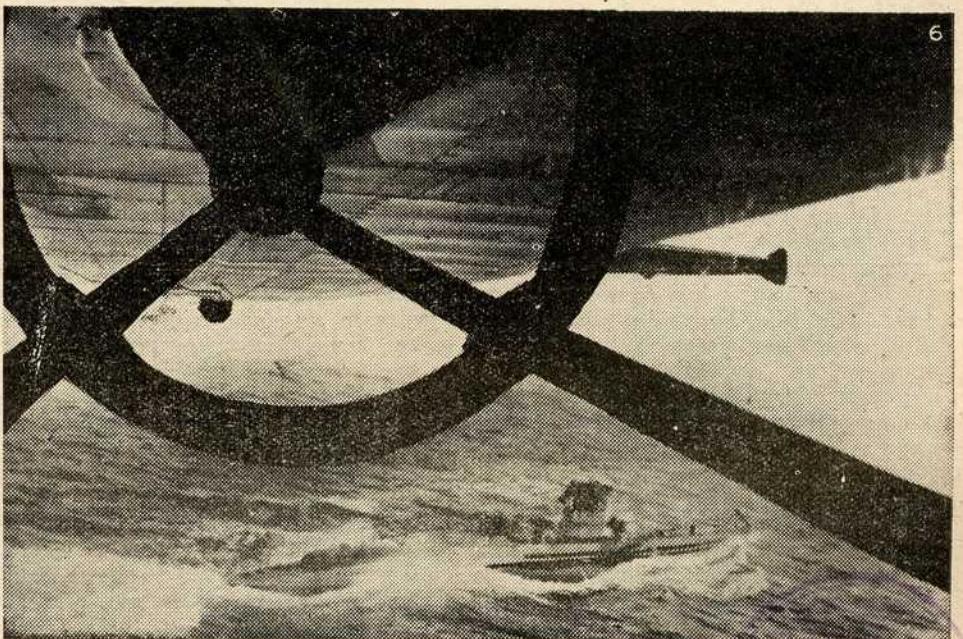
3

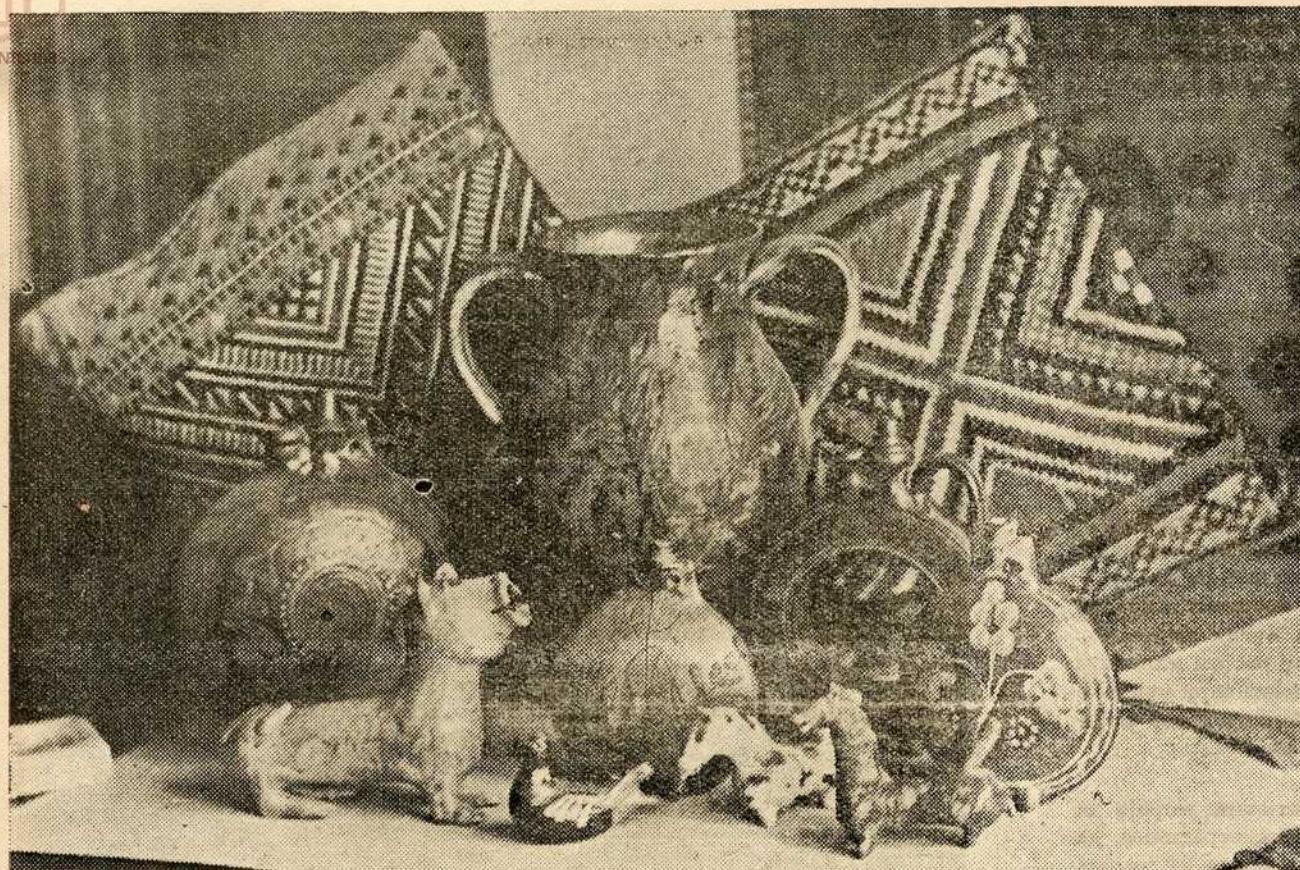
4

5

6

Пеколико занимљивих предмета из керамичке збирке г. Предајевића.

Незнани народни уметници

Људи пишу велике, дебеле књиге о народној уметности. Декоративни сликари узимају најкарактеристичније мотиве и стилизују их. Издају се томови репродукција из свих области народне ликовне уметности, додуше на врло рђавој хартији, али то ипак не смета да српске народне шаре остану ремек-дела орнаментике. Међутим, иако је доста урађено на овом пољу, остаје још много загонетних, невероватно занимљивих појава у вековном делању незнаних народних уметника.

И док се у сликарским школама и школама за примењену уметност проучавају стилизације мотива из народне ликовне уметности, људи залазе по удаљеним паланкама, по забаченим селима и засеоцима и на самом извору, готово непосредно из рук уметникова, прикупљају разноврсне украсне предмете, понекад из свакодневне употребе, на којима је незнани уметник, у тренутку надахнућа, често невешто, али увек с љубављу, низао шаре, набацивао боје у чудесном сплету.

Један сеоски учитељ провео је готово цео век прикупљајући — ускршња јаја. Провео је десетине година у овом великому послу. И скупио је неколико хиљада комада. Истовремено, радио је без предаха у копирању безмерног мноштва мотива. Нажалост, годинама су се водили преговори са Етнографским музејом и збирка је, добрым делом, упропашћена...

Али други су и даље радили. Путовали, скупљали, прецртавали мотиве. Тако је г. Владимир Предајевић, чију смо збирку разгледали, успео да прикупи велики број предмета у којима се незнани народни уметник многоструко огледао готово у свим гранама ликовних уметности.

— Путујући по Србији — прича нам г. Предајевић — био сам заивљен мноштвом уметничких мотива у многим ситним стварчицама на које се такорећи и не обра-

Један мотив са свадбеног сандука

ћа пажња. У исто време, баш ме је и зачудило што се тим стварчицама, можда зато што одмах не падају у очи, не придаје сва важност и што на овом пољу још немамо неког систематског рада.

Г. Предајевић је у току својих путовања нарочито поклонио пажњу сеоским надгробним споменицима. Успео је да начини неколико копија наивних, али лепо резаних ликовова са споменика, с ванредним односом боја и занимљивом симболиком. Ових надгробних споменика има доста по свим селима Шумадије, али се још нико није подуже задржао на њима у својим етнографско-уметничким проучавањима.

— Судећи по неким карактеристичким појединостима — каже г. Предајевић — мислим да је незнани народни уметник претрпео овде утицај византиске уметности, који се, као што се из овога види, и до данас очувао у стварању народног уметника. Али ту има и нечег непосредног, присног и топлог што зрачи из ових укочених форми. Има много притајене сете за умрлим бићима, којој је дат прави уметнички облик.

Врло је лепа и керамичка збирка г. Предајевића. На крчазима,

чутурицама свакидашњих, али често и необичних облика, народни уметник је показао своје велико знање у орнаментици и у склопу боја, као и у самом обликовању предмета. Привлачи пажњу један земљани лав, прави романски лав, кога је г. Предајевић купио далеко од жаришта из којих је зрачио романски утицај, негде око Трстеника...

У малом гниленом коњу, израђеном с пажњом, врло честом предмету на вашарима по унущашњости, незнани народни уметник је изразио сву своју љубав према верном другу са црвих ораница. И ту љубав није сакрило ни примитивно схватање анатомије ни наивно постављање пропорција.

Вредно је разгледати и копије ванредних мотива са свадбених сандука, широких потеза и распеваног колорита, дивне орнаментике са обрамицама, тикава за воду, колевки, левчи на колима, и многих других ствари, присно везаних за свакодневне потребе народ ног уметника. Разуме се, и ту се може потражити утицај из туђине. И ту има многих мотива чијом је лепотом незнани уметник био

инспирисан по манастирима, јединим склоништима ликовне уметности до којих је могао доћи. Али оно лично, уметниково, сирово и непосредно, увек уметничко, ипак је остало.

— За истинског поштоваоца народне уметности — каже на крају г. Предајевић — за онога који би могао да и другима ово благо учини приступачним, уметнички живот незнаних народних уметника, о којима се толико писало и о којима се толико мало рекло, ова област и даље остаје драгоценно вредно, откровење неслучејних уметничких доживљаја. И нема разлога да се овај посао, негде започињан, али никад довођен до краја, настави с пуном преданошћу и љубављу...

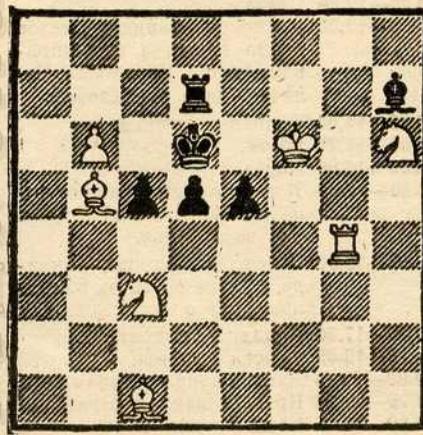

Резани камени ликови на надгробним споменицима у Шумадији одликују се парочито укусним лепим колоритом. Прва копија (горе) представља девојчицу а друга одраслу жену.

ШАХ

ПРОБЛЕМ БР. 44

Драгољуб Ђојковић (Београд)
(Оригинални састав за „Коло“)

Бели вуче и даје првоме мат у два ходова.

Као „оригинал“ означује се проблем који се први пут објављује, за разлику од оних који су већ раније негде штампани. У прошлом веку српски шахисти имали су одличног прстенника на проблемском пољу Душана Ристића, чији су задаци објављивани у иностранним стручним часописима и шаховским рубрикама различитих листова. Доцније се особито истакао професор Никола Весин. У новије доба великих успеха имао је нарочито инжењер Ненад Петровић, а лепе радове давали су још Ване Живадиновић-Бор, професор Света Михаиловић, др. Федор Жиковић, Борђе Ласковић, Петар Ивановић, Предраг Николић, Стеван Митровић, Жива Томић и други. Како се из данашњег проблема Д. Ђојковића види, и наша најмлађа шаховска генерација активно учествује на проблемском пољу шаха.

Решење проблема број 43 (Т. М. Брома): 1) Dh1—e4!

ШПАНСКА ПАРТИЈА

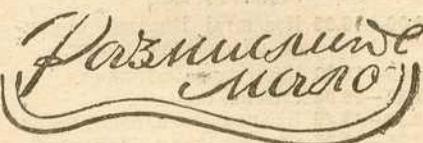
(Играно на турниру за првенство Чачка 1942)

Бели: Ј. Мајсторовић. — Црни:
Б. Ковачевић.

1) e2—e4, e7—e5; 2) Sg1—f3, Sb8—c6; 3) Lf1—b5, a7—a6; 4) Lb5—a4, Sg8—f6; 5) o—o, Sf6—e4; 6) d2—d4, b7—b5; 7) La4—b3, d7—d5; 8) d4—e5, Lc8—e6; 9) c2—c3, Lf8—e7; 10) Sb1—d2, Se4—c5; 11) Lb3—c2, d5—d4; 12) Sd2—e4, Le6—d5; 13) Se4—c5, Le7—c5; 14) e3—d4, Ld5—f3; 15) Dd1—f3, Sc6—d4; 16) Df3—e4, Lc5—b6; 17) Tf1—d1, c7—c5; 18) Lc1—g5! Dd8—c8; 19) Lc2—d3, Ta8—a7; 20) Ta1—c1, Dc8—e6; 21) Ld3—b1, h7—h6?; 22) Td1—d4!, c5—d4; 23) Tc1—c6, De6—d7; 24) Tc6—b6, Ta7—c7; 25) e5—e6, f7—e6; 26) Tb6—e6+, Ke8—f8; 27) Lg5—f4, Tc7—c8; 28) Lb1—d3, a6—a5; 29) Lf4—d6+, Kf8—g8; 30) h2—h3, h6—h5; 31) De4—d5, Dd7—f7; 32) Ld3—g6.

Црни предаје.

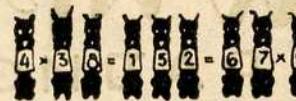
Шаховска секција с. к. „Чачак“ организовала је првенствени турнир чачанских шахиста за 1942 годину. Прво је одигран квалификациони турнир са тридесет учесника, подељених у две трупе. Осморица најбољих ушла је затим у дводужни првенствени турнир. По завршеном првом кругу на челу табеле је са 6 би по поену Јубинко Мајсторовић, познат са ранијих наших националних аматерских турнира. Затим долази Б. Ковачевић са 6, В. Рисимовић са 4 и по, К. Јовановић са 3 и по, М. Спасојевић, В. Тошић и В. Максимовић са по 2 и С. Недељковић са 1 и по поеном.

ДРЕСИРАНИ ПСИ

Један циркус имао је девет дресираних паса. Сваки је носио по један број и кад год би излизали пред публику увек би стајали тако да број првог пса, помножен са бројем који претстављају бројеви другог и трећег пса дају резултат који је изражен бројевима четвртог, петог и шестог

пса. Исто тако девети број помножен бројем који претстављају седми и осми пас даје резултат који претстављају бројеви паса, четвртог, петог и шестог.

Међутим, као што вам слика показује, вен су се овога пута забунили. Покушајте да их разместите онако као они раде када се не забуна. Најпре бар три комбинације. За one који нису тако добри математичари даћемо решење у идућем броју.

ШАЉИВА ПИТАЊА

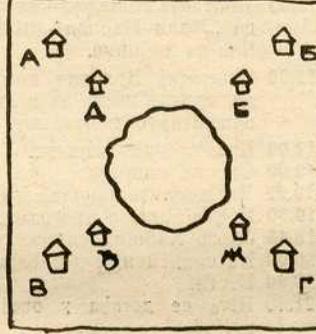
Покушајте да одговорите на следећа питања:

- 1) Ко може рећи: „Ово ми је син, а ја му нисам отац“?
- 2) Како се арапскицици може написати 100, а да се не употребе нуле?
- 3) Где има највише војника?
- 4) Где то човеку лете печене шве у уста?
- 5) Зашто се лисица окреће када је пек гоне?
- 6) Зашто се о свечаностима носе барјаци?

Одговор у идућем броју.

ЈЕЗЕРО И РИБОЛОВЦИ

Постојало је једно језеро. Четири пријатеља имала су искључиво право риболова у томе језеру. Због тога је сваки од њих подигао по једну колибу (на слици А, Б, В, Г).

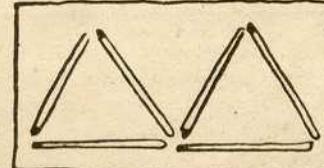

Међутим, једног дана запазили су с великом изненадом да су четири непозната човека подигли четири нове колибе (Д, В, Е, Ж). Тада су пријатељи подигли јаку и високу ограду тако да је непознатим људима био онемогућен приступ ка језеру, док су у оних могли прићи кад год су хотели.

Како су четири пријатеља подигли ограду?

Одговор у идућем броју.

МАЛО РАЗНОДЕ С ШИБИЦАМА

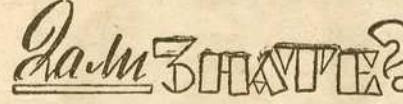
Помоћу шест шибица добили сте два троугла, као што вам слика показује. Поставите три шибице и дајте им друго место, али тако да опет добијете два троугла.

За one који немају среће ни са овако лаким задацима, даћемо одговор у идућем броју.

ТРИ КРАТКА ПИТАЊА

- 1) Како се 2 може написати са три 9?
- 2) Да ли је бржи тркачки коњ или тркачки биник?
- 3) Да ли се може удесити да половина од 12 не буде 6 већ 7?

Одговоре нете наћи у идућем броју.

ПИТАЊА

- 1) Које је море најсланије?
- 2) Где се налази најдужи железнички мост на свету?
- 3) Колико човек може да надржи без јеша, колико без воде и колико без сна?
- 4) Како је огњило, кремен и труд заједно возву једним именом?
- 5) Која је железничка пруга на свету има највећи нагиб?
- 6) Који је град био најдуже опседан?
- 7) Има ли челик још које име?
- 8) Шта S значи у хемији, шта у музичи, а шта у географији?
- 9) Откада потиче најстарије стакло које је досада нађено?
- 10) Постоји ли млеко у праху?
- 11) Шта је какографија?
- 12) Да ли се на производњу енергије троши пре исто толико угља колико сада?
- 13) Када су људи почели да цртају карикатуре?
- 14) Колико је пута светлост сунца јача до светлости пуног месеца?
- 15) Да ли су Орби у Београдском пашалуку вршили полнијску службу за време турске управе?
- 16) До које дубине могу сунчани врани да прондру у море?

17) Када је први пут заведен метар на мера да је дужине?

- 18) Да ли је Јован Јовановић — Змај прочитао „Нечисту крв“ од Боре Станковића?
- 19) Да ли је Лаза Лазаревић живео само у прошлом веку?
- 20) Шта је то бифуркација?

1 мarta, а уз то да на путу буде свега три дана.

Одговор на „ШАЉИВА ПИТАЊА“

- 1) Сенка, 2) Његов дах, 3) Тиква, 4) У типе млека, у гаврана белега, у камену јерца.

Одговор на „ДВЕ КОЗЕ“

Сасвим је могућно, јер су обе козе биле окренуте једна другом лицем, али та ко да је једна гледала на север, а друга на југ.

Одговор на „КАД СЕ ЧИТА НАТРАПКЕ“

- 1) Кос, 2) Рис — сир, 3) Пик — кип, 4) Кал — лак, 5) Туш — шут.

Одговор на „ТРИ ШАЉИВА ПИТАЊА“

- 1) Река, 2) Треба 666 само окренуту па се добија 999, 3) Држи се за плот да не падне.

Одговор на „ЈЕДАН МАЛО ТЕЖИ ЗАДАТAK“

1	16	15	4
13	6	7	10
8	11	12	5
14	3	2	17

Треба уклонити број 9, а уместо њега ставити број 17. А нов распоред бројева биће као што вам приложена слика показује.

Одговор на „КОЛИКО ИМА КВАДРАТА“

Укупно има 55 квадрата. Проверите их.

Одговор на „НА ПУТУ“

Путник је путовао ка истоку.

Одговор на „ДОВИЛЉИВИ ЂОКИЦА“

Ђокица је просто увукao у кутију, и то у страну која је супротно од стране са сликом, једну дводинарку. И сада, како год да баци кутију, она ће увек да падне тако да страна без слике, уз коју се налази дводинарка падне на сто.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ОДГОВОРИ

- 1) Престоније Данске ми називамо Копенхаген. Међутим, данско име овога града гласи: Кебенхавн. Име је постало од Каупманхавен, што значи пристаниште трговца.
- 2) Према народном веровању сувенире су женска демонска бића, која је Бог због зла језика отерао од себе и осудио их да једнако тумарају по свету, те да суде женама. Св. Петар пази да суде право. На дан Огњене Марије оне се све скупе пред њоме и причају шта је која учинила у току године.
- 3) У средњевековној Србији земљорадници који су обрађивали туђу земљу звали су се меронци, а земља коју су обрађивали звала се мероница.
- 4) Кнесек споменик израдио је италијански вајар Енрико Паци. Споменик је изливен у бронзи у Минхену.
- 5) Хајавска азбука има свега 12 слова.
- 6) Најдужи дан има место Рејкјавик које се налази на острву Исланду. У томе месту, као уосталом на целом Исланду, дан траје три и по месеца.
- 7) Најстарија књига коју је Гутенберг штампао потиче из 1445 године. То је један одломак из књиге о Сибили која је сплет део једне средњевековне епопеје: Песма о страшном суду.
- 8) Конфуције је рођен 551 године пре Христа.
- 9) Срби су Румуне научили штампарско венчтиње.
- 10) Методије је био знатно старији од свога брата Ћирила.
- 11) Справа која служи за мерење даљине зове се концидиденцијија телеметар.
- 12) Хитон је доња хаљина старих Грека.
- 13) Познати композитор Григ је Норвежанин.
- 14) Хамбург је од мора удаљен 105 километара, али захваљују врло широком доњој Елби, Хамбург је могао да постане највеће немачко пристаниште.
- 15) На свом првом путу 1492. г. Колумбо је нашао Вотлингово Острво, Кубу и Хаити. На другом путовању од 1493 до 1496 пронашао је сплет само острва. Тако приликом трећег путовања ступио је на америчко тло код ушћа реке Ориноко.
- 16) Стручњаци тврде да у свима морима на свету има растворене камене соли толико да би могла да покрије цело континенте и сва острва, јединим слојем који би био дебео 44 метара.
- 17) У Италији се 46% становника бави земљорадњом, а индустријом 30%.
- 18) Морски коњ (морж) лови се на првом месту због његових очњака од којих се праве скупочене предмете, а сем тога и због коже и масти.
- 19) Архипелаг Шпицберг открио је морепловачи Баренци 1596. г.
- 20) У храму у Мианозити, у Јапану, постоји замета чудновато вечно. Када се у њега удара оно после тога пуном јачином бруји још десет минута.

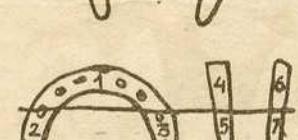
РЕШЕЊЕ УКРИТИХ РЕЧИ

Хоризонтално: 1) Вага, 3) Мена, 6) Фа, 7) Утицати, 9) Екцем, 10) Роман, 11) Тел (Вилхелм), 12) Рем, 13) Дим, 15) Сир, 16) Потон, 18) Пацов, 20) Италџа, 21) Клер, 22) Миро.

Вертикално: 1) Веде, 2) Артел, 3) Матор, 4) Амин, 5) Рим, 6) Фар, 7) Ученити, 8) Именница, 13) До, 14) Мотор, 15) Сајам, 16) Паук, 17) Пас, 18) Пир, 19) Вино.

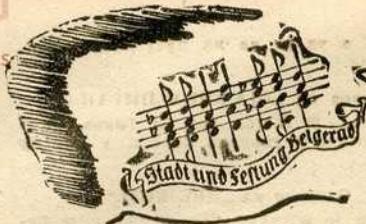
Одговор на „ПОНДАНИСКИ ПАКЕТ“

Пакет је предат минхенској пошти 28. фебруара 1916 год. Три дана је био на путу: 28, 29. фебруара и 1. марта. Година 1916 била је преступна и фебруар је имао 29 дана. Ранија преступна година била је 1912, а каснија 1920, али ниједна није падала у доба проплог рата. Сваког другог месеца, сваке друге године за време проплог рата не би могло да се деси да пакет буде предат 28. фебруара, а испоручен

Одговор на „ПОНИТАНСКИ ПАКЕТ“

Пакет је предат минхенској пошти 28. фебруара 1916 год. Три дана је био на путу: 28, 29. фебруара и 1. марта. Година 1916 била је преступна и фебруар је имао 29 дана. Ранија преступна година била је 1912, а каснија 1920, али ниједна није падала у доба проплог рата. Сваког другог месеца, сваке друге године за време проплог рата не би могло да се деси да пакет буде предат 28. фебруара, а испоручен

Недељни програм БЕОГРАДСКЕ РАДИО-СТАНИЦЕ

Недеља, 1 новембар

7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—10.00 Преподневна музика.
10.00—10.30 Свежани час.
10.30—11.45 Празнични концерт.
11.45—12.00 Недељни преглед за српско становништво.
12.00—13.00 Подневни концерт малог радио оркестра под управом Федора Селинског. Солиста Вигрина Старица.
13.00—14.00 Подневна музика. Свира забавни оркестар Јозефа Штара.
14.00—14.20 Вести.
13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.
14.20—15.00 Пауза.
15.00—16.00 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању, забавна музика.
16.00—16.05 Извештај Врховне команде на српском језику.
16.05—18.30 Добро расположење у недељу.
18.30—19.00 Српска емисија.
19.00—19.25 Час немачке народне групе.
19.25—19.30 Прелиставање програма.
19.30—19.45 Свира Ханс Георг Шниц.
19.45—20.00 Из савремених догађаја.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Свет који се вама допада.
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.20 Вести.
22.20—23.20 Данас хоћу да поклањам љубав.
23.20—24.00 Виолина пева. Свира оркестар Штар.
00.00—1.00 Поноћна музика.

Понедељак, 2 новембар

7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.

9.20—10.00 Емисија за српске сељаке.

10.00—12.00 Пауза.
12.00—13.00 Подневни концерт.
13.00—14.00 Тамбурашки оркестар Аранџици.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.
15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.
15.30—17.00 Поподневни концерт.
17.00—19.00 Српска емисија.

Уторак, 3 новембар

7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—10.00 Емисија за српске сељаке.
10.00—12.00 Пауза.
12.00—13.00 Подневни концерт дувачког оркестра под управом Фрање Седлачека.
13.00—14.00 Подневна музика. Свира мали радио оркестар под управом Федора Селинског. Солиста Кирил Дијевски.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.
15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.

15.30—17.00 Поподневни концерт.

17.00—19.00 Српска емисија.

19.00—19.25 Час немачке народне групе.

19.25—19.30 Прелиставање програма.
19.30—19.45 Крста Јивић пева.
19.45—20.00 Из савремених догађаја.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Сви заједно.
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.20 Вести.
22.20—23.00 Ми правимо пакетиће.
23.00—24.00 На Љаго Мађоре.
24.00—1.00 Састанак у Београду.

Среда, 4 новембар

7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—10.00 Емисија за српске сељаке.
10.00—12.00 Пауза.
12.00—13.00 Подневни концерт.
13.00—14.00 Забавни квинтет.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.

15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.

15.30—17.00 Поподневни концерт.
17.00—19.00 Српска емисија.
19.00—19.25 Час немачке народне групе.
19.25—19.30 Прелиставање програма.
19.30—19.45 Ђојка Константинова пета.
19.45—20.00 Из савремених догађаја.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Бечке мелодије.
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.20 Вести.
22.20—24.00 Јубавне песме разних народова.
00.00—1.00 Поноћна музика.

Петак, 6 новембар

7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—10.00 Емисија за српске сељаке.
10.00—12.00 Пауза.
12.00—13.00 Подневни концерт. Свира дувачки оркестар. Диригент Курц.
13.00—14.00 Подневна музика. Свира мали радио оркестар под управом Јулија Ковалског. Солиста Софија Драусаљ.
14.00—14.20 Вести.
13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.

15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.

15.30—17.00 Поподневни концерт.
17.00—19.00 Српска емисија.
19.00—19.25 Час немачке народне групе.
19.25—19.30 Прелиставање програма.
19.30—19.45 Румунске народне мелодије.
19.45—20.00 Из савремених догађаја.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Ко је овога пута присустан?
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.20 Вести.
22.20—23.00 Бог с вама.
23.00—24.00 Ми смо данас заљубљени.
00.00—1.00 Састанак у Београду.

Субота, 7 новембар

7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—10.00 Емисија за српске сељаке.
10.00—12.00 Пауза.
12.00—13.00 Подневни концерт малог радио оркестра под управом Федора Селинског. Солиста Никола Цвејић → Владин.
13.00—14.00 Подневна музика.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.
15.00—16.00 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању, забавна музика.
16.00—16.05 Извештај Врховне команде на српском језику.
16.05—18.30 Поптовање публици.
18.30—19.00 Српска емисија.
19.00—19.25 Час немачке народне групе.
19.25—19.30 Прелиставање програма.
19.30—19.45 Златко Тополски свира.
19.45—20.00 Из савремених догађаја.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Вече у таверни.
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.20 Вести.
22.20—1.00 Беч—Берлин.

Српски дејчи час

(Foto: Belgrader Bildagentur)

ДЕЧЈЕ КУДУ

ЗА ДЕЦУ, ДА СЕ РАЗОНДЕ И ПОУЧЕ

На љусци по мору

Бакице, Перица дува у своју љуску — оптуживала је Аница брата.

— Не дувам, погледај само — брано се Перица.

Умиваонику је указана част да буде обала мора, на коме се љубљају лађе од орахових љуски. Без једра и мотора отиснули су се у даљину, да би прорекли Перици и Аници ко ће од њих даље у свет стићи.

— Ја ћу стићи даље. Ја, ја, погледај само бакице! — викао је Перица показујући своју љуску.

И заиста! Перицина љуска отиснула се неустрашиво пучином. Аница гледала је тужно своју љуску. Њена лађица није имала воље да се растане од глатке обале.

— Још сам мала и радије ћу остати код маме и тате — шапутала је Аница скучено.

— Немој да нас заборавиш, Перице, кад будеш отишао далеко у свет — говорила је бака у шали Перици.

— Нећу. Када будем имао велику љубав, изабраћу за вас најлепшу кабину. Ала неће бити путовање!

Аница је са баком отишла да спава, а Перица се није одвајао од своје лађе. Гледа у црвену куглицу на дну љуске којом је обележио да би је разликовао од сестрине — и одједном, куглица се отвара као ружин пупољак. Перица се уплашио, али већ пред њим стоји плави морнарични, салутира и јавља:

— Лађа је спремна за полазак, гостодине!

Перица не може да верује. Од љуске је постала дивна лађа! Улази у њу, морнар хвата весла и већ крећу. Али куда? Боже, како је то познат пут. Да, то је поток који проличе кроз село.

Лађица плови као стрела и Перица не стиже да види све око себе. Оставили су иза себе цветне ливаде и река већ шуми. Морнар је снажан и брзо весла. Како је то дивно!

— Приближујемо се реци, јавља морнар.

Стварно! Из шуме блешти нешто као отледило.

— Овде ћемо прећи у другу, већу љубав, напомиње плава униформа. На обали реке стоји диван једрењак. Такав је Перица радио у школи на часу ручног рада. Само много мањи.

Прешли су у другу љубав и кад је Перица хтео да се опрости од мале лађице, ње више није било. Морнар је разалео једра, ветар је почeo да дува, таласи су се разиграла и лађа је летела.

У бела једра ја гледам,
И песму пута певам.
Песмицу пута даљине,
Где је пуно среће и милине.

То је певао ветрић једрима, а једра су му одговарала:

Певај нам, певај ветрићу ти,
И лепо нам дувај у очи.
Твоја рука кад нае води,
Путовање тад нам годи.
Таласи се распевали:
Хоу-ха, хоу, хоу-ха,
Ни обала не спава.
Че спава јер ветрић пева:
Хоу-ха, хоу, хоу-ха,
На обали нема спава.

И обала није доиста заспала. Бели једрењак са Перицом и плавим морнаром јурио је крај обале. Перица је још познавао место куда је некада са оцем путовао, а после су дошли непознати крајеви. Само им је ветрић стално певао, једра су се разапинала као да му одговарају, а лађица као да је лебдела.

— Ускоро ћемо бити на мору, јављао је морнар који је све досад ћутао. Перицу је обузела језга, јер се боја мора. Плашио се да неки талас не претури лађицу. Морнар као да је разумео његов страх и рекао му:

— Прећи ћемо на пароброд.

У заливу их је чекао пароброд. Био је већ спреман за полазак. Палуба је била пуна људи. Чекали су некога: Перицу и морнара. Тек што су се њих двојица попели, сирена је дала знак, хиљаду марама је махало, хиљаде по-

Српско коло
Нек' се вије,
К'о тробојка Србадије...
Будите нам ведри, чили
Ви Српчићи наши мили!

Биберче

По мотивима из народне приče

(Наставиће се)

здрава разлегало се обалом кад се пароброд отиснуо.

Перица је гледао око себе, све је било весело, сви су певали. Сви су се међусобно познавали. Пароброд је стално јурио напред а песма се разлегала. И Перица је певао са њима.

Уједно тог општег весеља сирена је жалосно засвирала.

— Шта то значи? питао је Перица морнара.

— Насукали смо се, али се не бој.

И брод је почeo да тоне. И пре него што је потонуо, на све стране размилело се хиљаду ситних чамаца, налик на љуске од ораха и у сваком је седео по један човек и држао упалаен фенер. Море је блештало хиљадама светильки и из сваке љуске одјекивала је песма.

Перица је седео у једној љуски, грчвito се држао за бок да не би испао. Певао је толико да је већ почело грло да му се суши.

— Ти си задремао, осмехивала је бака. — Певао си...

Перица није дugo могао да верује да

није више у љусци, већ за столом испред умиваоника, где је заспао.

— Бакице, ја сам био много далеко. А сада ми се спава. Сутра ћу вам све причати где сам био.

Строга учитељица

Учила је Цана две недеље дана. Слога малог друга, белога Кунана. Учила га вредно да чита и пише. Уложила труда што је могла више.

Читала му мала и велика слова, Попављала стара и писала нова. Слушао је Кунан предавање оно. Њуштио и лиз'о редом свако слово.

И кад тако прешли редом буквар сав, Научио Кунан једино слово „А...в“! Јутила се Цана много на Кунана и напила му мана од стотину страна.

Напослетку рекла узурјана је: — Ево теби, друже, из читања: два! Кад већ ништа не знаш, ти љуштицу пови! Буди марљив више и — разред понови!

А. Л.

Мали болесник

Болан лежи синак мајчин, к'о ватра му гори чело; усне суве, испуцале, лице нежно, к'о снег бело. Мајчи очи сузе пуне као росе цветне круне. Дете јеца. Мајка руку на чело му ставља лако.

— Што је, мајко, синчић вели, рука твоја хладна, тако?

— Није хладна, чедо моје, већ је топло чело твоје.

Мали спава. Санак снева — као да појади шеће. Свуд крај њега птице лете. Дивно мири бело цвеће. Анђелчићи слатко поје божанствене песме своје. Цветном стазом напред ступа. Пред њиме се дворач пружа. Сјај као ѡулско сунце. Саграђен од белих ружа. Голубова белих јата окружују снежни врата. У сунцет му стварац иде. Дугачка му брала седа. Док говори речи медис. стварац лете благо гледа.

— Одмах свом се дому врати, јер те тамо чека мати...

Син се буди. Мати ту је. Мисао је страшна коле. С осмехом јој син говори:

— Boyle mi je, мајко, боље.

Мајка руке склапа ти:

— Боже, Ти си добар био...

Милан Васкин

Gок у атељеима Уметничке школе Јосић нараштаји будућих српских сликара неуморно ради, дотле се Управа школе — о чијем је раду „Кољо“ недавно већ писало — својени брине да оставари, у заједници са пријатељима школе и уметности уопште, постављене циљеве. Ти циљеви вису ма-ли, већ напротив, и замашни и веома зна-чajни за целокупну српску уметност.

Да би били остварени на начин како су вамишљени, управа школе одлучила је да образује један круг људи, уметника и пријатеља уметности, који би несебично, добронамерно и са разумевањем радили да се постигну ти постављени циљеви. У првом реду, при школи се образује један фонд. Он има своја правила, одобрена од надлежне власти, и којима је јасно обележен пут једне будуће велике српске уметничке установе. Створиће се том пријатељском, приватном иницијативом, а уз потпору чисто формалне природе, у првом реду један велики приватни музеј, затим уметничка комплетна Библиотека, т. ј. библиотека која треба да садржи дела веомаје искључиво уметничкима, а потом и давно замисљена или неостварена, уметничка колонија...

Ту су и друге идеје, напредне и корисне за нашу националну уметност, досада толико запамарену и скоро заборављену.

Доследнији својој скромности, они који су створили ову одличну школу уметника, сликара, предвидели су да у круг ових људи позову само они који су доиста одани и похртвани пријатељи уметности и уметника и који неће пожалити на средства из своји лични труд, ако се постави питање да се оствари нешто што је једног дана послужити и корисно и блеставо целој најпоји нацији и срећнију будућност, и целом уметничком развитку нових уметничких генерација које треба да добују...

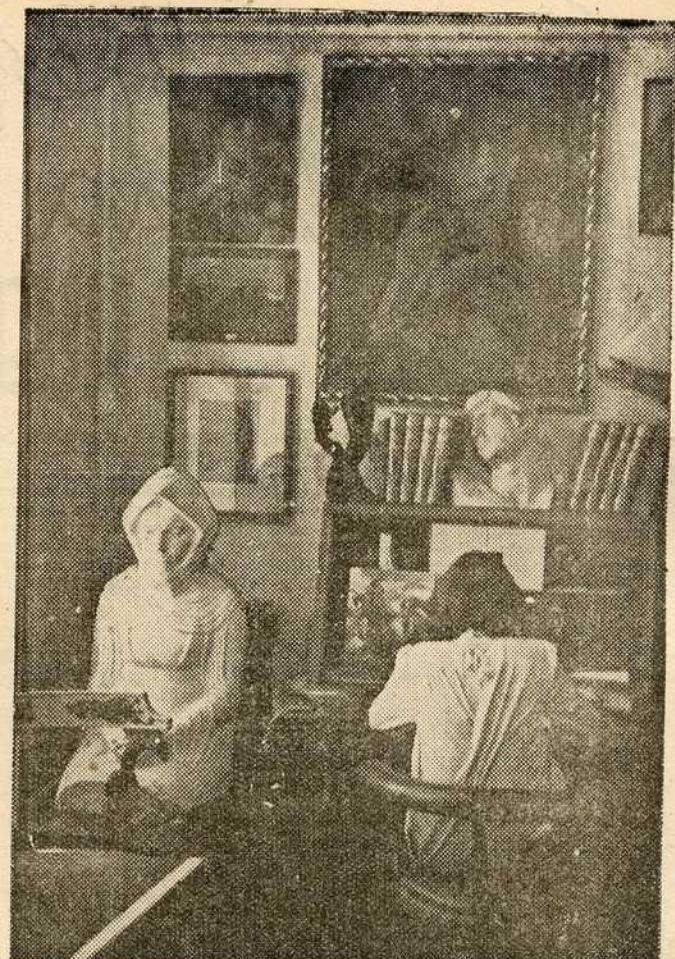
Вратимо се, међутим, основној замисли музеју — галерији нашеј сликарства од најстаријег до данашњег. Остварење тештalerije, тог неисприног богатства у развијању уметничког живота срећом је на најбољем путу. И надлежни, Министарство просвете и приватни власници слика и скулптура, показујући пуно разумевања за ову донету ванредну идеју, све-једно су помогли њене покретаче. И, да-нас, будући музеј Уметничке школе Јоси-ћићев располаже сјајним примерцима из доба првих стварања српских ли-ковних уметника. Располаже и ванредним примерцима новијих времена, радовима одличних сликара и скулптора. Музеј ће бити смештен у средини Уметничке школе Јосићи где, то можда није потребно на-рочито ни наглашавати, треба да послу-широј јавности, као видик најосновнијих ствари без којег се не може ни замислити стварање чак ни уметничког укуса, а камоли уметничког образовања.

Каде се тој галерија, као лични ерпског уметничког стварања, припада замисла о стварању Уметничке библиотеке, која треба да ухвата дела најбољих уметничких мајстора све до чисте уметничке кривиче, затим дела најбољих историчара уметности, зборник монографија и разних преродукција најбољих светских мајстора, онда се да замислите сва величина потеза стављеног у програм рада овог фонда...

Ими ће се и даље. Пројектована су разне популарна предавања из историје уметности, из археологије, историје стилова и другог. Она ће бити намењена такође и широј јавности с гњивом да се популарише, што вине упице у душу наша национална уметност још од старина, наше тешковине, тако драгоцене на благодарном полу ликовне уметности. По себи се разуме да ће бити обухваћена и страна уметност. Једна специјална секција у потпорном фонду Уметничке школе Јосипа Рибникаре се за школовање сиромашних ћа-
ла, талентоване деце, заслужне да баш уним најтежим часовима које прекијувљујемо да буду прихваћена и потномогнута а по слуги свога талента наставе пут који су сами написали. То су већином мла-
дите избеглице чији већ приличан број школује-
и сама, сопственим спретностима школује-

и сама, сопственим спретима, школује. Ето, то су, укратко изнесени, смерови праве Уметничке школе Јосић, а то треба да буде и душа једног уистински величано национално-културног покрета. Из септеријара Фонда већ се разаштиљу писма пријатељима уметности у којима се доказани и опробани борци за чување подизање српске уметности обавештавају о намерама школе и у којима се аපелује на њихову свесрдну сарадњу. Одзив одличан, што је не само похвално, већ и најбоље јемство да постављени писци неће остати само слово на хартији. реко стотину уметничких радова што се ће налазе у утрашњој богатој галерији, метничкој ризници српске будућности, ађбоље то показауз.

Ми, са своје стране, можемо само да истакнемо да су г. Јосић и његов најближи круг сарадника у томе послу и свему осада успели.

Вечерњи акт у Уметничкој школи Јосић, на Коларчевом универзитету. Један китак будућег Музеја српске ликовне уметности у Уметничкој школи Јосић.

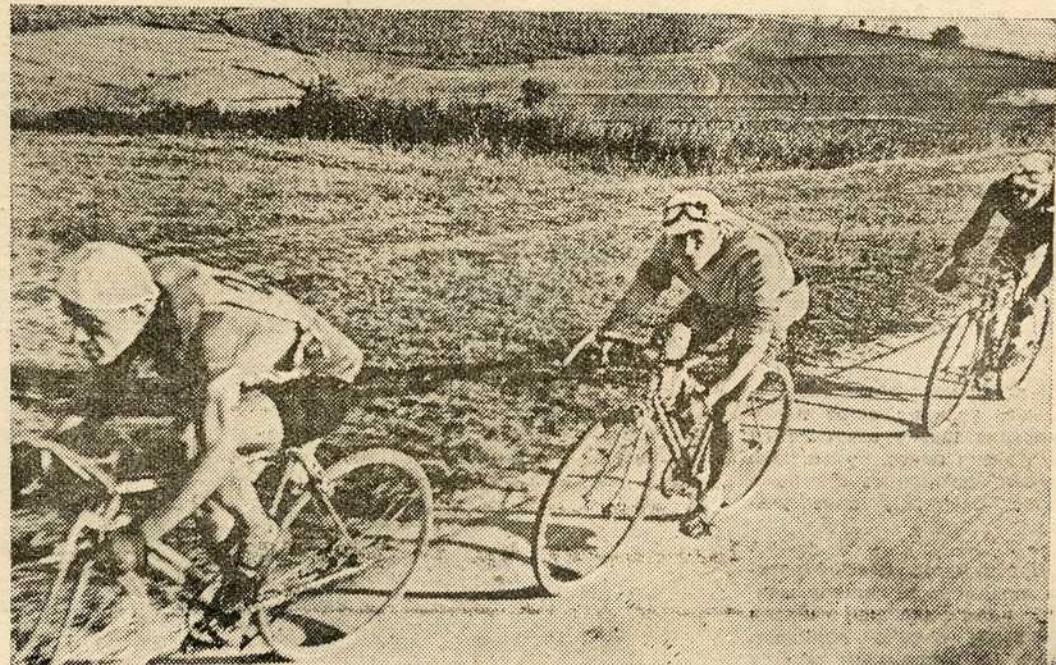
Јесења изложњба српских сликара

Претседник Београдске општине г. Драг. Јовановић отворио је у прошлу недељу, у Уметничком павиљону Јесену изложбу Српских сликара и вајара.

Бициклистичке утакмице за првенство Србије

Са бициклистичке утакмице Београд — Топола и натраг, која је одржана и прошлу недељу. Наша слика приказује тренутак ванже сензације. У средини је А. Андрејесић нови првак Србије у бициклизаму из осве гонки.

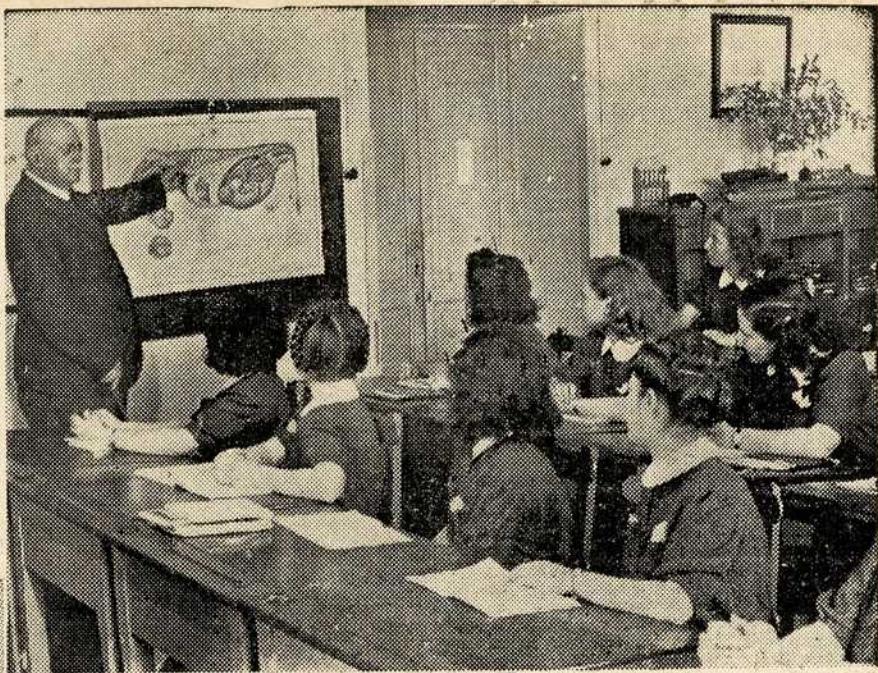

(Снимки: А. Симон)

Повољнедна школа **ЗАЖЕНЕ**

Италија, а нарочито Сицилија, била је некада, у античким временима, права житница Европе. Међутим, пре двадесетак година она није спадала у земље богате у том погледу. Али још на неколико година пре овога рата Италија је предузела све мере да подигне своју пољопривреду. Почекајте су велики мелиорациони радови, и

сушене су pontијске мочваре, извршено наводњавање великих предела Сицилије и Сардиније. Упоредо са тим основано је више средњих и вишних пољопривредних школа, од којих нарочиту пажњу заслужује Виша женска пољопривредна школа у Сан Алесију. Како живе и уче младе девојке, ученице те школе, приказује нам најбоље серија слика коју доносимо.

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

1) Професор пољопривредног факултета римског универзитета држи предавање ученицима женске више пољопривредне школе у Сан Алесију. Ученице, будуће инжењерке и докторке агрономије, очигледно се чуде колико се у пољопривреди мора знати о — једној крави. Јер, озбиљни професор о томе сада говори.

2) Бацање снопова у камару и вођење волова није пака ствар. Али ученице више пољопривредне школе морају и то да знају. За време жетве рад је, разуме се, напоран, али се зато ради ка јунцу и свежем ваздуху.

3) И поред наизглед грубог занимања, ученице више пољопривредне школе сачувале су свој женски понос. Ручак, иако скроман, сервира се отмено и укусно. Сервирају саме ученице.

4) Поред чисто пољопривредних предмета на вишијој женској пољопривредној школи учи се и домаћа радиност. Ткање на старијем разбоју један је од главних предмета.

5) Пчеларство је такође један од важних предмета на вишијој женској пољопривредној школи у Сан Алесију у Италији. Не може се рећи да и у пчеларској опреми за жене нема извесне кокетерије.

Какав је ваш утицај?

Можда само једанпут у сто година роди се човек који је у стању да овлада и води масу, који је у стању да храброст, снагу и истрајност маси. То је велика снага и моћ која може једном једином речју да стави велику масу света у покрет и да је после само једним гестом заустави. Необичан је овај мозак који је у стању да наметне вољу и мисао осталима.

Али и ми сви — мали и незнатни — имамо један мали делни утицај, мало моћи над осталима, можда још незнатнији него што смо и сами. Сваки од нас има мало утицаја на своју околину, било да то чинимо свесно или несвесно, сви на неки начин утичемо на људе међу којима живимо. Сви мање више утичемо на своју породицу, сараднике, пријатеље и круг својих познатника.

И жене — и управо жене — врше некада врло значајан утицај на људе у чијем животу иступају у овој или оној улози. А пре свега у породици. Жена можда није глава породице, али је средина куће, њена оса, стихија. Жена треба да уноси равнотежу и све размирице да изглади, да отклони породичне буре и рашистички ваздух домаћег огњишта. Каже се да је добра жена благослов куће, а рђава рушница породичног мира и среће. Њен утицај усклађује живот деце и супруга.

Јесте ли некада већ размишљали о утицају људи на вас и о свом сопственом на друге? Било би потребно да мислимо некада на то: какав је мој утицај на друге? Да ли је благотворан или лош? Да ли оплемењава или хлади? Одговорите искрено и не-посредно. И са пуно савести и одговорности. Да, са одговорности. Јер утицај, који имамо на остале људе, у

ствари нас везује. Лични, најунутрашњи живот то је за свакога човека приватна ствар. Нико није приморан да се исповеда и да разголитује своје најскривеније мисли. Све док не служију лошим примером, док не побуђује погоршалост, и уопште све док на неки начин не утиче на своју околину, његов приватан живот је лично његова ствар. Али чим почињемо да делујемо ма у којој врсти на своју околину, почињемо да будемо одговорни; постајемо саучесници свих по-дуже оних на које делујемо и скривци свих његових грешака. И према томе сносимо можда исти део кривице, као и онај који је погрешно а трипли наш утицај. Човек који је свесан тога да може да утиче и на друге и да је за то позван, мора бити врло опрезан, да његов утицај не би довео друге на криви пут.

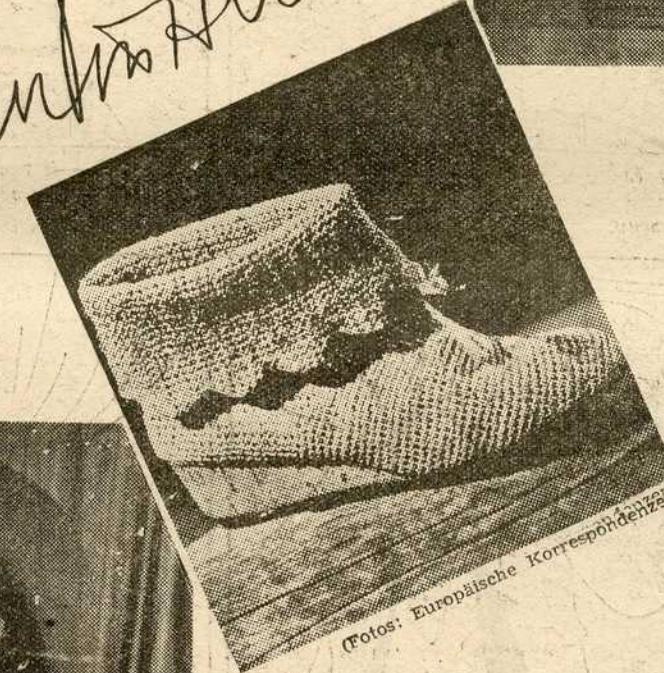
Десно — Елегантан црни костим оивичен свиленим бортнама. Белоблуза се тесно закопчава.

Доле — Ципеле од рафије и природној боји, са плутом.

*Модни
савети*

Доле — Младалачка хаљина са пригама беле и плаве боје.

(Foto: Europäische Korrespondenz)

ГОВОРИМО

о мушкиј моди

Је ли је мислити да људи немају брига око моде! Само, они се не усују да то признају као ми, жене. И зато њихово облачење иде ка разумнијим пропаласцима и лепшим формама спорије него наше. Због своје конзервативности људи се пеку лети у тешким вуненим одећама, а зими дозвољавају да им се смразавају уши, под скупоценим, па ипак потпуно непрактичним шеширима.

Ево једног случаја муке око моде код мушкарца. За велике празнике обично се мушкарцима поклањају цемпери и пуловери. Сви они младији који само мало пазе на себе, обукли су их: предњи део дође назад, а задњи напред! Раде они то тако већ одавно. Сви сте по свој прилици то пратили. Једно време владала је права епидемија обрнутих цемпера. А зашто? Зато што је изрез око врата на предњем делу цемпера по неком застарелом правилу дубок, а то се млађима не свиђа, јер за многе није толико важило да се види кошуља и машна. Хоће да имају цемпере који допирају до врата, баш зато да не би морали да носе машну. И још нешто: да би се крајеви крагне светле кошуље истицали на тамној основи вуненог цемпера. Кад већ није тако направљен, онда се једноставно окрене, јер на леђима тај изрез није потребан.

Ови цемпери без изреза и врхови крагне преко њих имају нечег младалачког у себи, тако да се врат му-

шкарци врло лепо истиче. Већ би било крајње време да се измисли неки други крој, по коме би се могли плести цемпери који су и лепи и практични. А, видите, од таквог цемпера нећете ни крој да купите. Немата. Исправан је онај крој, који годинама мучи мушкарца и приморава га да скреће неки део одеће наспако. Он то ради из чисто мушкиј „спретности и умешности“, које су само њему својствене. Али кад би хтео неко у томе да помогне мушкарцима и преобрази моду њиховим захтевима — то се не би дозволило. Они сами знају себи да помогну. Зар не бисте ви знали неки корисан савет да им дате?

*Савет
ВЕЛИКА ПОМОЋ*

ЧИШЋЕЊЕ И ПОЛИРАЊЕ МЕТАЛА

За чишћење и полирање сребра, бакра и месинга помеша се 500-грама шампањер креде, 25 грама горене магнезије и 75 грама лимунтуса (кремортарти) и та се мешавина чува у добро затвореној кутији да ваздух не продре унутра. Кад устреба изручи се мало овог прашка на тајир, у њега замочи влажна крпа и њоме чисти метал. После тога предмет се снажно истрља сувом крпом и још једном полира истим сувим прашком.

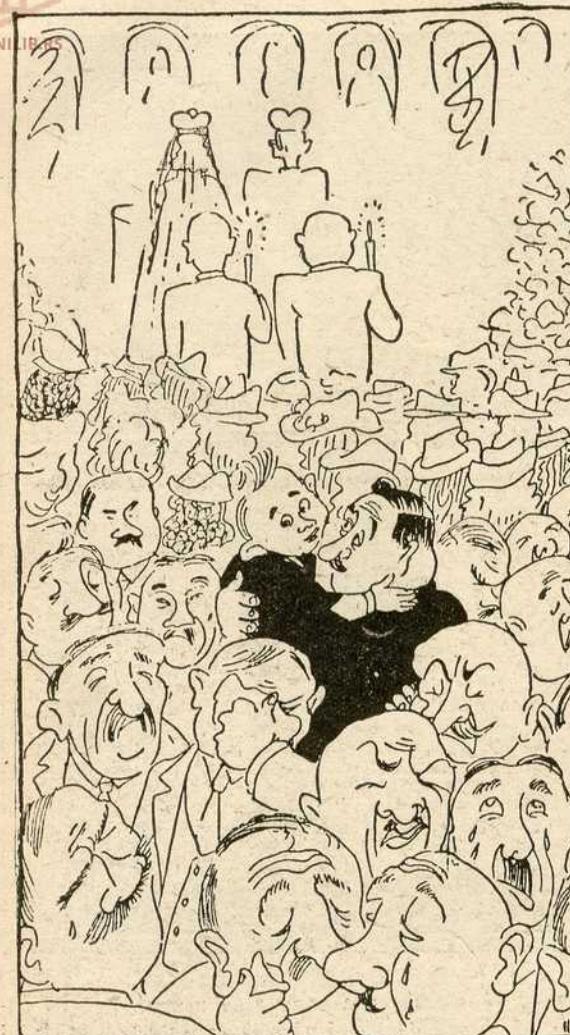
Јевтији сапун за чишћење сребра може домаћица сама да припреми. Сто грама исецканог сапуна за рубље расположити у истој тежини кључале воде, па умешати 300 грама креде у пракху. Масу чувати у лименој кутији или у стаклу. За чишћење потребна је најмања количина.

ЧИШЋЕЊЕ ЏИЛИМОВА

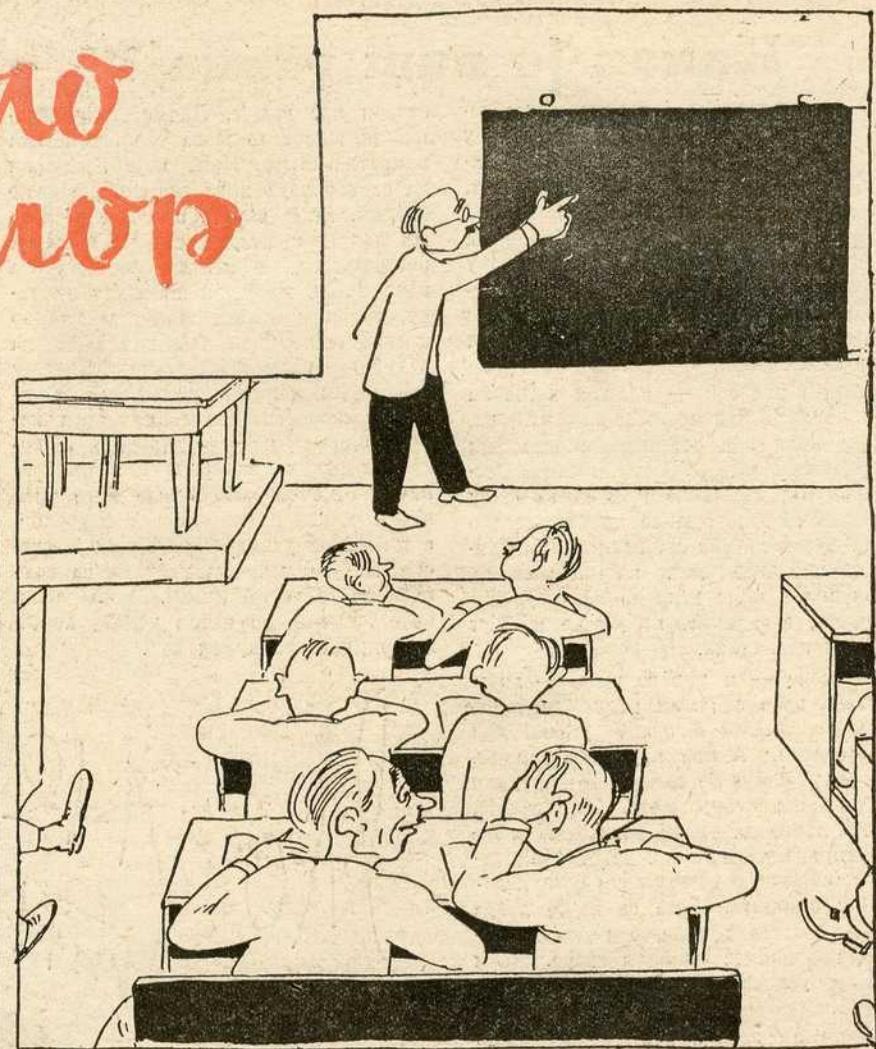
Истресите џилим и испечтајте га, избрините га крпом коју квасите у води, најбоље кишници, где сте у кофу воде усули осам кашичица салмијака. Кад се вода испрља, треба је чистом заменити. Пазите да при трљању крпом идете у правцу ткања џилима, а не у супротном правцу.

ДА СЕ ХАЉИНЕ МАЊЕ ПРЉАЈУ

Блузе и хаљине највише се прљају на предњим деловима и леђима горе где тело не покрива комбинезон. Добро је зато струк или блузу поставити до половине неком тајком материјом, свилом, жоржетом, батистом или нечим другим. Та „паса“ прешаје се изнутра крупнијим бодовима да би могла лако да се извади када треба да се опере и да се поново уметне. И хаљине и блузе кад се поставе овим парчетом поставе, заштите се те се не прљају од испарења тела.

Код Хумора

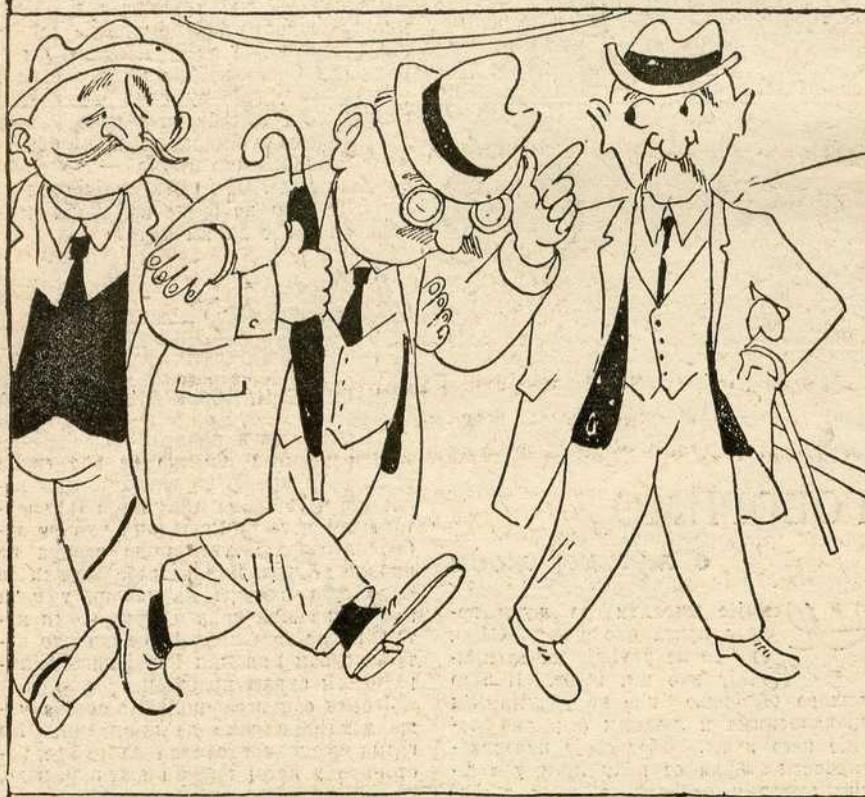

— Тата, зашто чике окрену главу и толико плачу у цркви
кад се неко венчава?

— Е, дете моје, они су ожењени.

— И тако смо доказали да је икс равно нули.

— Па зар ћео час радимо ни због чега?

— Ти си покварио вид зато што много пијеш.
— Напротив, кад пијем, ја дупло видим.

— Ето, стигао из Смедерева, а писам попио ни чаши вина.
— То вам је исто као да сте видели Напуљ а нисте имали.

КОД НЕВЕШТОГ ФОТОГРАФА

